

บทที่ 3

บริบทของชุมชนคลองเตย

เมื่อปี พ.ศ. 2486 ราชการได้มีการเวนคืนที่ดินกว่า 2,000 ไร่ ตามนโยบายของรัฐ เพื่อสร้างที่จอดเรือ และโกดังสินค้า แต่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อน โครงการดังกล่าวจึงต้องชะงัก ทำให้ชาวบ้านที่ไร้ที่อยู่ ซึ่งอาศัยอยู่ทั่วไปในกรุงเทพมหานคร อพยพเข้ามาอาศัยในที่ดินว่างเปล่านี้

จนมาถึงปี พ.ศ. 2490 ได้มีการเปิดดำเนินการกิจการท่าเรือ โดยมี หลวงยุกตเสวีวิวัฒน์ เป็นผู้อำนวยการ และคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง คณะกรรมการจัดวางนโยบายและควบคุมกิจการสำนักงานท่าเรือกรุงเทพ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน หากแต่ความจำกัดของงบประมาณ ทำให้การท่าเรือแห่งประเทศไทยใช้ที่ดินไปเพียง 400 ไร่ จึงเหลือพื้นที่ว่างเปล่าอีกจำนวนมาก

ในปี พ.ศ. 2494 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการท่าเรือแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2494 จัดตั้งการท่าเรือแห่งประเทศไทยขึ้น เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม พร้อมรับโอนกิจการท่าเรือจากสำนักงานท่าเรือกรุงเทพมาดำเนินการ

จากการมีท่าเรือดังกล่าวในเขตคลองเตย ทำให้คลองเตยกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร เมื่อการท่าเรือแห่งประเทศไทยเริ่มดำเนินการ ก็จำเป็นต้องจ้างแรงงานจำนวนมากขึ้น ประกอบกับบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของโรงงานต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งตลาดสดขนาดใหญ่ มีการหลั่งไหลของผู้ใช้แรงงานจากทุกสารทิศของประเทศไทยเข้ามาในคลองเตย เพื่อขายแรงงานให้กับนายจ้าง และเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าที่พักอาศัย ค่าเดินทาง เป็นต้น

อีกทั้งยังเป็นการสะดวกต่อการรับจ้างทำงาน เนื่องจากการใช้แรงงานในคลองเตย เป็นระบบอุปถัมภ์ กล่าวคือ จะมีหัวหน้ากลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นผู้รับงานมาจากนายจ้างโดยตรง แล้วมาคัดเลือกหาแรงงานเพื่อเข้าร่วมในกลุ่มทำงาน โดยคิดค่านายหน้าการทำงานกับผู้ใช้แรงงานที่เข้าร่วมกลุ่ม ดังนั้นถ้าหากอาศัยอยู่ใกล้กับกลุ่มทำงานดังกล่าว อาจทำให้พลาดงานได้ เนื่องจากเสียเวลาในการติดต่อสื่อสาร และการเดินทางที่ไม่สะดวก จึงจำเป็นต้องอาศัยอยู่ใกล้แหล่งทำงาน

คลองเตยจึงเป็นทั้งที่อาศัย แหล่งงาน และชักนำให้ผู้คนจากชนบทจำนวนมากหันหน้าเข้าคลองเตย เพื่อหางานทำมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากคลองเตยเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยราคาถูก มีแหล่งงานรองรับจำนวนมาก ประชาชนที่หลั่งไหลเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก จึงจำเป็นต้องบุกเบิกพื้นที่การท่าเรือ ซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ไม่ได้ใช้ประโยชน์ มาปรับเป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราว จนถึงที่อยู่อาศัยแบบถาวรของผู้ใช้แรงงาน พื้นที่ว่างดังกล่าวจึงกลายเป็นที่พักพิงของคนไร้บ้านจากต่างจังหวัดที่เข้ามาหางานทำ

จากสาเหตุดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกิดจากการพัฒนาประเทศที่ขาดการวางแผน การบริหารจัดการระบบโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่ดี รวมถึงขาดการวางระบบผังเมืองที่ดี ทำให้คลองเคยกลายเป็นชุมชนแออัดหรือสลัมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย¹ ที่มีปัญหามากมายทั้งในด้านสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม และยังเป็นต้นกำเนิดของปัญหาสังคมหลายอย่าง เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม การค้าประเวณี ฯลฯ

ปัญหาต่าง ๆ ทำให้เกิดนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนแออัด แต่ปัญหาก็ยังเพิ่มขึ้น จนเมื่อมีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2506) จึงได้มีการกำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดขึ้นอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก เพื่อให้เกิดการพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลงในระดับความสัมพันธ์ทางสังคมให้ไปสู่เป้าหมายที่เลือกสรรแล้ว โดยการจัดสรรทรัพยากรของสังคมให้กระจายสู่ทุกระดับมากที่สุด เพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะบรรลุเป้าหมาย ด้วยความมีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเน้นความเป็นอยู่ในชุมชนแออัดให้ดีขึ้น

ชุมชนแออัด มักถูกมองว่าเป็นโรคภัยของสังคม เป็นมะเร็ง เป็นสิ่งที่น่าละอาย² จนรัฐบาลไทยได้พยายามให้ประชาชนอพยพไปอยู่ที่อื่น เนื่องจากได้กู้เงินจากธนาคารมาเพื่อขยายท่าจอดเรือแต่ไม่สำเร็จ จนปี พ.ศ. 2516 ได้จัดตั้งการเคหะแห่งชาติ รัฐบาลจึงมอบนโยบายให้การเคหะฯ วางโครงการปรับปรุงคลองเคย แต่ทฤษฎีส่วนใหญ่ในทางมานุษยวิทยา-สังคมวิทยา เห็นว่า ชุมชนแออัด ก็คือชุมชนอย่างหนึ่ง และคนในชุมชน ก็คือคนปกติธรรมดา มีความผูกพันระหว่างคนกับบ้าน และคนกับคน คนกับงาน ที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ ของชุมชนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชน เพื่อดูแล รักษา และแก้ไขปัญหาซึ่งเกิดในชุมชนเอง หรือองค์กรเครือข่ายจากภายนอกที่พยายามเข้ามาร่วมมือแก้ไขปัญหาในคลองเคย จนเกิดเป็นรูปแบบของกองทุน และสวัสดิการมากมายหลายรูปแบบ

ทั้งนี้ รูปแบบต่าง ๆ จะมีความเหมาะสม หรืออาจบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และแข็งแรงให้กับชุมชนคลองเคย จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทราบถึงลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ของคลองเคย ซึ่งเป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่ มีความหลากหลายในทุก ๆ ด้าน อันเกี่ยวกับ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ภูมิสังคม ภูมิเศรษฐกิจ และบริบทของชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะ

¹ กองส่งเสริมความมั่นคงการอยู่อาศัย ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ. โครงการปรับปรุงชุมชนแออัดคลองเคย. หน้า 1

² ประทีป อึ้งทรงธรรม. 2524. ประสบการณ์การทำงานสังคมสงเคราะห์. รวมบทความของมูลนิธิดวงประทีป วาระครบรอบ 3 ปี.

กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิดวงประทีป. หน้า 55

3.1 ชุมชนคลองเตย: ด้านภูมิศาสตร์

กรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร ฯลฯ โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 1,562.2 ตารางกิโลเมตร พิกัดทางภูมิศาสตร์คือ ละติจูด $13^{\circ} 45'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ} 28'$ ตะวันออก

3.1.1 ที่ตั้ง และอาณาเขต

เขตคลองเตยเดิมเป็นแขวงหนึ่งของพระโขนง เป็นเมืองปากน้ำพระประแดงโบราณ อยู่ทางฝั่งตะวันออกของลำน้ำเจ้าพระยาระหว่างคลองพระโขนงกับคลองช่องนนทรี³ ปัจจุบันเขตคลองเตยตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทางตอนกลางก่อนไปทางตะวันตกของฝั่งพระนคร มีพื้นที่เขตทั้งสิ้น 12,316 ตารางกิโลเมตร

สภาพภูมิศาสตร์ทั่วไป มีรหัสทางภูมิศาสตร์ 1033 พื้นที่รอบที่ทำการสำนักงานเขตคลองเตยเป็นแหล่งชุมชน มีประชากรรวมประมาณ 122,532 (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน พ.ศ.2548) มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน จึงเป็นที่ตั้งของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ศูนย์ประชุมทันสมัย ตลาดคลองเตย สวนเบญจสิริ สถานศึกษาทุกระดับชั้น รถไฟฟ้า ศูนย์การค้า โรงแรมและอีกมากมาย จึงทำให้เขตคลองเตยมีประชากรหนาแน่นราว 9,425.5 คน/ ตร.กม. ⁴ เขตคลองเตยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตต่าง ๆ เรียงตามเข็มนาฬิกา ตามรายละเอียดในแผนภาพที่ 3-1 ดังนี้

- 1) ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตวัฒนาตั้งแต่แนวเขตทางรถไฟสายช่องนนทรี มีถนนสุขุมวิทพาดเหนือเป็นเส้นแบ่งเขต ผ่านซอยสุขุมวิท 2 (ซอยนานาใต้) จนถึงบริเวณปากซอยสุขุมวิท 52 (ซอยศิริพร)
- 2) ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตพระโขนง เริ่มจากบริเวณปากซอยสุขุมวิท 52 (ซอยศิริพร) ด้านเหนือไปทางทิศ ตะวันตกตามแนวขอบทางจนถึงบริเวณปลายซอยสวัสดิ์ ตัดผ่านทางด่วนเฉลิมมหานครผ่านแนวทางรถไฟเก่าสายปากน้ำ ผ่านชุมชนสวนอ้อยจดแม่น้ำ เจ้าพระยา
- 3) ทิศใต้ ติดต่อกับเขตพระโขนงและอำเภอพระประแดง (จังหวัดสมุทรปราการ) ตั้งแต่หลังชุมชนสวนอ้อยจดแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางทิศตะวันตก จนถึงแนวเขตทางรถไฟสายช่องนนทรีด้านตะวันออก
- 4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตยานนาวา เขตสาทร และเขตปทุมวัน มีแนวเขตทางรถไฟสายช่องนนทรีเป็นเส้นแบ่งเขต ด้านตะวันออกติดแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางทิศเหนือตามแนวเขตทางรถไฟสายช่องนนทรีด้านตะวันออกบรรจบถนนสุขุมวิทด้านเหนือ

³ <http://th.wikipedia.org/wiki/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2550

⁴ <http://th.wikipedia.org/wiki/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2550

แผนภาพที่ 3-1
แสดงพื้นที่ที่ติดต่อกับเขตคลองเตย

สภาพพื้นที่ทั่วไปของชุมชนส่วนใหญ่เป็นบึงลึก มีน้ำท่วมขังตลอดปี บางตอนลึกถึง 6-7 เมตร ทำบ้านอาศัยตั้งบ้านเรือนอยู่กันอย่างหนาแน่น ไม่ถูกสุขลักษณะ สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่ทำด้วยวัสดุราคาถูกที่นำมาก่อสร้างกันเอง จึงไม่เป็นระเบียบและอยู่ในสภาพทรุดโทรม ส่วนใหญ่มีมิเตอร์ไฟฟ้า - น้ำประปาของตนเอง มีบางส่วนคงต้องใช้น้ำประปาเป็นกลุ่ม หรือบางบ้านต้องต่อไฟฟ้าจากบ้านที่มีมิเตอร์ นอกจากนั้นบริเวณรอบที่อยู่อาศัยยังมีปัญหาระบบการระบายน้ำในชุมชน จึงเกิดน้ำท่วมขัง มีเศษขยะเกลื่อนกลาดอยู่ทั่วไป เมื่อถูกทะเลจึงเป็นปัญหาด้านสภาพที่อยู่อาศัยสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดปัญหาสังคมหลายประการ เช่น อาชญากรรม การค้ายาเสพติด ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการไม่รู้หนังสือ ปัญหาการว่างงาน และปัญหาโรคเอดส์เป็นต้น (สมพงษ์ หิริกุล, 2536 : 1 อ้างถึงใน สันติ ยำสัน.2546)⁵

3.1.2 การแบ่งเขตการปกครอง

เขตคลองเตยมีพื้นที่ทั้งหมดเป็น 12.316 ตร.ม.⁶ โดยแบ่งเขตการปกครองเป็น 3 แขวง คือ

⁵ อ้างถึงใน สันติ ยำสัน.2546: 49. วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรชุมชนคลองเตย.ภาคนิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดลสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

⁶ http://203.155.220.217/klongtoei/kt_office.html (อ้างถึงแล้ว)

- 1) แขวงคลองเตย (7.069 ตร.ม.)
- 2) แขวงคลองตัน (1.728 ตร.ม.)
- 3) แขวงพระโขนง (3.519 ตร.ม.)

ตารางที่ 3-1

แสดงการแบ่งเขตการปกครองในเขตคลองเตย

เขต	ละติจูด	ลองจิจูด
คลองเตย - คลองตัน	13.44 N	100.35 E
คลองเตย - คลองเตย	13.43 N	100.34 E
คลองเตย - พระโขนง	13.43 N	100.36 E

3.1.3 สถานที่สำคัญของเขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวง และเมืองที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศไทย มีแม่น้ำสำคัญคือ แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่าน (เดิมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเป็นที่ตั้งของกรุงธนบุรี ซึ่งต่อมาภายหลังได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพ ปัจจุบันนิยมเรียกฝั่งตะวันตกของแม่น้ำว่าฝั่งธน) นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่มีชื่อยาวที่สุดในโลก โดยมีเขตคลองเตยเป็นเขตที่ใหญ่ที่สุด ทำให้เขตคลองเตยเป็นแหล่งรวมของสถานที่สำคัญทางเศรษฐกิจ และสังคมมากมาย ดังนี้

3.1.3.1 วัดคลองเตยใน

ถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2350 โดยราษฎรเป็นผู้จัดสร้าง อยู่ในเขตอำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ในสมัยนั้น ทิศตะวันออกจรดคลองเตย (ที่เรียกว่าคลองเตย เพราะเดิมสองฟากฝั่งคลอง เต็มไปด้วยต้นเตย ชาวบ้านจึงนิยมพายเรือมาเก็บใบเตยนำไปใช้ประกอบในส่วนของขนมไทย ปัจจุบันถูกถมทับเป็นบ้านเรือนประชาชนเกือบทั้งหมด) ทิศเหนือ ทิศตะวันตก และทิศใต้จรดคลองน้ำมันเชลล์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 12 ไร่ เคยเป็นที่ตั้งของสโมสรไลออนส์คูสตี กรุงเทพมหานคร และเป็นที่ตั้งฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันเหลือเพียงโรงเรียนวัดคลองเตย ตั้งอยู่ในบริเวณข้างวัดเท่านั้น

3.1.3.2 วัดสะพาน

วัดเก่าแก่ที่มีประวัติยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2400 ภายในมีอุโบสถที่ได้รับการบูรณะก่อสร้างใหม่จนสวยงาม พระประธานเป็นพระปางสุโขทัยที่มีความงดงามอ่อนช้อย วัดแห่งนี้ยังเป็นสถานที่เผาศพไร้ญาติเพื่อการกุศลอีกด้วย

3.1.3.3 คำนักลายเนิน

เป็นคำนำหน้าของสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พระราชโอรสองค์ที่ 62 ในรัชกาลที่ 4 เมื่อครั้งเสด็จมาประทับที่คลองเตยแทนทำวังทำเป็นการถาวรได้ทรงหาซื้อเรือนไทยมาปลูกเป็น คำนักล เนื่องจากมีการตัดทางรถไฟผ่านถนนพระราม 4 ถนนถูกถมให้สูง เวลาข้ามเนินคนขับรถม้า ต้องเข็นรถพอสุดเนินก็ถึงที่ราบสะพานวังพุดดี จึงทรงเรียกชื่อคำนำหน้าว่า “ปลายเนิน”

3.1.3.4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 และได้รับใบอนุญาต จัดตั้งเป็นโรงเรียน เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2480 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2494 โรงเรียนจึงได้รับการ รับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล ตั้งอยู่เลขที่ 94 ถนนสุนทรโกษา คลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110

3.1.3.5 การท่าเรือแห่งประเทศไทย (ท่าเรือคลองเตย)

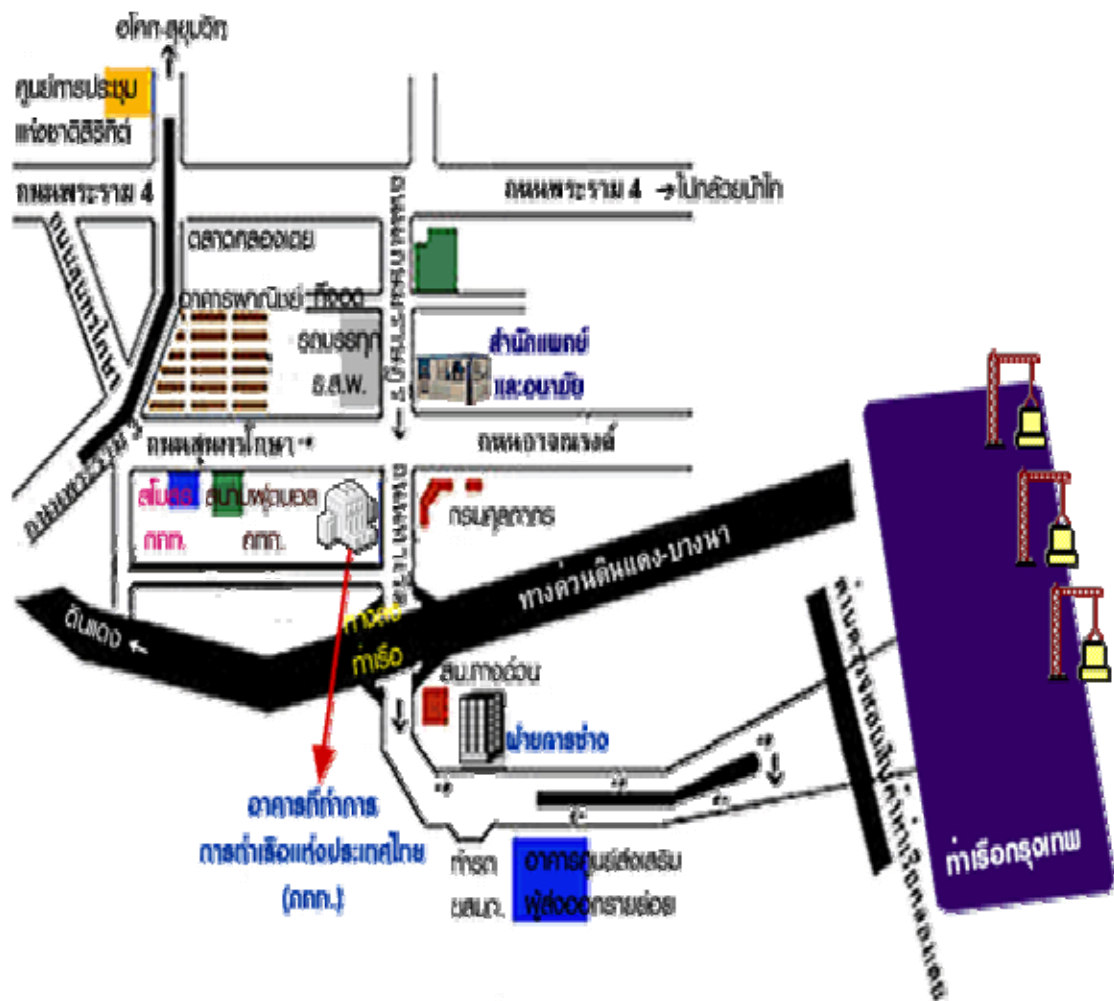
การท่าเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) เป็นรัฐวิสาหกิจสาธารณูปการในสังกัดกระทรวงคมนาคม ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการท่าเรือแห่งประเทศไทยพุทธศักราช 2494 มีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดดำเนินการและนำมาซึ่งความเจริญของกิจการท่าเรือ เพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน ปัจจุบันการท่าเรือแห่งประเทศไทยรับผิดชอบบริหารท่าเรือที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือกรุงเทพ ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือเชียงแสน ท่าเรือเชียงของ และท่าเรือระนอง

เป็นท่าเรือขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำแห่งแรกของประเทศไทย และแห่งเดียวในกรุงเทพมหานคร รู้จักกันในนาม “ท่าเรือคลองเตย” เป็นประตูสำคัญในการนำสินค้าจาก ต่างประเทศเข้ามาและส่งออกสู่ตลาดโลก มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยิ่ง

พื้นที่กว่า 2,000 ไร่ บริเวณท่าเรือกรุงเทพ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ย่านคลองเตย เป็นท่าเลทอง ผืนสุดท้ายของกรุงเทพมหานคร ในการครอบครองของการท่าเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) ตั้งอยู่ที่ 444 ถนนท่าเรือ คลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ประเทศไทย โทรศัพท์ 0-2269-3000 โทรสาร: 0-2672-7156⁷

⁷ http://www.port.co.th/pat/topic1/know_01.html เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2550

แผนภาพที่ 3-2
แสดงพื้นที่การทำเรือแห่งประเทศไทย

3.1.3.6 เวทีมวยลุมพินี

สนามมวยลุมพินี หรือ เวทีมวยลุมพินี (Lumpini Stadium) สนามมวยระดับมาตรฐานของประเทศไทย เทียบเท่ากับสนามมวยราชดำเนิน สนามมวยลุมพินี ตั้งอยู่ ณ ถนนพระราม 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ติดกับโรงเรียนเตรียมทหาร (เดิม) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2499 โดยพลตรี ประภาส จารุเสถียร ขณะดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เปิดทำการในวันที่ 8 ธันวาคม ปีเดียวกันนั้น ปัจจุบันก็อยู่ในความดูแลของกองทัพบก มีการจัดการชกมวยทั้งมวยไทยและมวยสากล ผ่านการนัดสำคัญ ๆ มากมาย เช่น การชิงแชมป์โลกครั้งแรกของ โผน กิ่งเพชร กับ ปาสคาล เปเรซ เมื่อคืนวันเสาร์ ที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2503 เป็นต้น มีการชิงแชมป์ของเวทีทั้งในแบบมวยไทยและมวยสากล ซึ่งผู้ที่ได้แชมป์ของเวทีนี้ก็เสมือนได้แชมป์ของประเทศไทย และมีการเติมพันแชมป์กับแชมป์ในรุ่นเดียวกันของสนามมวยราชดำเนินเสมอ ๆ

3.1.3.7 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติและท้องฟ้าจำลอง

แหล่งเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล ดาราศาสตร์ อวกาศ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเทคโนโลยีเกี่ยวกับความเป็นจริงและวิถีชีวิตของมนุษย์

3.1.3.8 วัดคลองเตยนอก

เป็นวัดที่มีอุโบสถที่สวยงามเป็นวัดเก่าแก่อีกแห่งหนึ่ง ก่อสร้างตั้งแต่ พ.ศ.2514 ตั้งอยู่ติดกับการทำเรือแห่งประเทศไทย มีบริเวณกว้างขวาง สะอาดร่มรื่นด้วยต้นไม้ เป็นที่เลื่อมใสของชาวคลองเตย ภายในพระอุโบสถมีพระมหาลาโกเป็นพระประธานที่ประชาชนเข้ามานมัสการเป็นประจำ

3.1.3.9 กรมศุลกากร

ยุคใหม่ของศุลกากรไทยเริ่มในปี พ.ศ. 2417 เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงจัดตั้ง หอรัษฎากรพิพัฒน์เป็นสำนักงานกลาง ในการรวบรวมรายได้ของแผ่นดิน งานศุลกากร ซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บภาษีขาเข้าขาออกเป็นรายได้ของรัฐ อยู่ในความควบคุมดูแลของหอรัษฎากรพิพัฒน์ คือการก่อตั้งกรมศุลกากร งานศุลกากรได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองและสถานการณ์ของโลก และได้มีการสร้างอาคารที่ทำการใหม่ให้เหมาะสมขึ้น แทนที่ทำการศุลกากรที่เรียกว่า “ศุลกสถาน” เดิม นั่นคือ สถานที่ตั้งกรมศุลกากรคลองเตยในปัจจุบัน ในช่วงเวลาที่ผ่านม้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเดิมกรมศุลกากรมีภารกิจหลัก คือจัดเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้ามาในประเทศ และส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อนำไปพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และดูแลป้องกันปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากร เพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปตามเป้าหมาย และเกิดความ เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการที่สุจริต

กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากร และมุ่งเน้นที่จะพัฒนาส่งเสริมด้านการค้าระหว่างประเทศ และการส่งออกของไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขันกับตลาดการค้าของโลกได้ และได้พัฒนาระบบงานการจัดองค์กร การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงาน ตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพของข้าราชการให้มีความสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงขยายหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรองรับกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น กรมศุลกากรตั้งอยู่ที่ เลขที่ 1 ถนนสุนทร โภชา คลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทร.0-2249-0431-40⁸

กรมศุลกากร ก่อตั้งโดยมีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า วิธีจัดและปฏิบัติการของกรมศุลกากรนั้น สมควรที่จะกำหนดลงไว้ให้เป็นระเบียบสืบไป จึง

⁸ <http://www.customs.go.th/AboutCustoms/Historical.jsp> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติศุลกากรพุทธศักราช 2469 ขึ้นไว้ และให้ใช้เป็นกฎหมาย

3.1.3.10 สถานีสูบน้ำคลองเตย

สถานีสูบน้ำคลองเตย เป็นสถานีสูบน้ำขนาดใหญ่ของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการป้องกันน้ำท่วม ตั้งอยู่ที่ถนนทางรถไฟสายเก่า ใกล้กับวัดสะพาน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร และอยู่ในความรับผิดชอบของงานอาคารบังคับน้ำ 3 ฝ่ายควบคุมอาคารบังคับน้ำ กองระบบอาคารบังคับน้ำ สำนักการระบายน้ำ สถานีสูบน้ำคลองเตย ได้ทำการก่อสร้างตั้งแต่ พ.ศ. 2530 แล้วเสร็จและเปิดดำเนินการในเดือน เมษายน 2533 ด้วยงบประมาณ 66 ล้านบาท เป็นสถานีสูบน้ำหลักตามแผนป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1) ป้องกันและแก้ไขน้ำท่วมขังในพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 12 ตารางกิโลเมตรเศษ ในพื้นที่เขตคลองเตย บนถนนสายสำคัญ ได้แก่ ถนนสุขุมวิทฝั่งเหนือ ตั้งแต่สุขุมวิทซอย 4 ถึง ถนนสุขุมวิทตัดกับแยกถนนพระราม 4 ถนนพระราม 4 หน้าตลาดสดคลองเตยจนถึงแยกกล้วยน้ำไท ถนนอาจณรงค์และบางส่วนของถนนทางรถไฟสายเก่า

2) การถ่ายเทน้ำ เพื่อลดระดับความน่าเสียของน้ำภายในเขตคลองเตย (คลองหัวลำโพง)

3) ควบคุมระดับน้ำเพื่อการเดินเรือในคลองแสนแสบ

4) การปฏิบัติการซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ ควบคุมการ ปิด-เปิดประตูระบายน้ำ

5) การบริหารงานทั่วไปเกี่ยวกับงบประมาณและราชการอื่น ๆ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร⁹

3.1.3.11 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ สร้างขึ้นเพื่อรองรับการประชุมของธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ครั้งที่ 46 เมื่อวันที่ 1-15 ตุลาคม พ.ศ. 2534 ชื่อของศูนย์ประชุมตั้งขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระราชินีเสด็จเปิดศูนย์ประชุมเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2534 หลังจากการประชุมธนาคารโลกและไอเอ็มเอฟเสร็จสิ้นลง ก็ได้ใช้เป็นสถานที่จัดงานประชุมงานแสดงสินค้าต่าง ๆ มากมาย ทั้งระดับนานาชาติและในประเทศ

ด้วยรูปแบบของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ประกอบด้วยอาคารเอนกประสงค์ที่ทันสมัย สามารถจุคนกว่า 40,000 คน บริเวณภายในศูนย์ประชุมฯ ตกแต่งด้วยศิลปะงานหัตถกรรม จากทุกภาคของประเทศ และยังใช้เป็นสถานที่จัดสัมมนาสาธิตสินค้าและแสดงงานอื่นๆ ระดับนานาชาติที่สำคัญของประเทศไทย

⁹ http://dds.bma.go.th/flood_protection/klongtoey.htm เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2550

3.1.3.12 อุทยานเบญจสิริ

เป็นส่วนสาธารณะระดับชุมชนขนาดเล็กในกรุงเทพมหานคร สร้างบนที่ดินเดิมเนื้อที่ 29 ไร่ ของกรมอุตุนิยมวิทยาเดิม ด้านข้างติดกับโรงแรมอิมพีเรียลควีนส์พาร์ก ห้างสรรพสินค้าเอ็มโพเรียม กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง จัดสร้างขึ้นเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมพรรษาครบ 60 พรรษาในปี พ.ศ. 2535 ภายในสวนสาธารณะแห่งนี้มีประติมากรรมทั้งดงาม และเป็นชิ้นงานสำคัญของศิลปินระดับชาติ ที่ร่วมใจกันถวายเป็นการเทิดพระเกียรติฯ ตั้งประดับอยู่เป็นการถาวรถึง 12 ชิ้นงาน และผลงานประติมากรรมของเยาวชนจิตอาสารอบสวน พร้อมด้วยสวนเฉลิมพระเกียรติมีประติมากรรมเหรียญที่ระลึกพระบรมรูป สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถประทับยืนเต็มองค์ สร้างเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายในวโรกาสที่ทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๖๐ พรรษา

3.1.3.13 ตลาดปิ่น

แหล่งขายเครื่องใช้ไฟฟ้า เกมส์ เครื่องใช้ในครัวเรือน อุปกรณ์ช่าง ฯลฯ อยู่ริมถนนสุนทรโกษา ทำเรือคลองเตย มีที่จอดรถเอกชนอยู่ข้างตลาดปิ่น ตั้งอยู่ที่ ซอยตลาดปิ่น ถนนสุนทรโกษา เขตคลองเตย

3.1.3.14 ห้างเอ็มโพเรียม

เป็นห้างสรรพสินค้าในเครือเดอะมอลล์กรุ๊ป เน้นตลาดลูกค้าชาวต่างชาติ และลูกค้าระดับสูง ตั้งอยู่เลขที่ 622 ถนนสุขุมวิท 24 เขตคลองเตย

3.2 ชุมชนคลองเตย: ความเป็นมา และประวัติศาสตร์

เขตคลองเตยเป็นเขตชั้นใน ได้ชื่อตามคลองอันเป็นสัญลักษณ์ท้องถิ่น สันนิษฐานจากชื่อเรียกเป็นชื่อของพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่ง (ต้นเตย) ที่ขึ้นมากบริเวณนั้น แต่เดิมเป็นแขวงหนึ่งในเขตพระโขนง

ที่ตั้งเขตคลองเตยในปัจจุบันนี้ ในอดีตคือ เมืองปากน้ำพระประแดงโบราณ ทางฝั่งตะวันออก ลาน้ำเจ้าพระยา อยู่ระหว่างคลองพระโขนงกับคลองช่องนนทรี (ปัจจุบันเป็นที่ทำการของการท่าเรือแห่งประเทศไทย)

ในทางภูมิศาสตร์บริเวณนี้เป็นบริเวณที่น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาไหลขึ้นเหนือ บังคับให้เรือต้องแล่นช้า เพราะจะต้องทวนน้ำทวนลม เหมาะสำหรับตั้งด่านตรวจการเข้าออกจึงเป็นเมืองหน้าด่านทางทะเลหรือด่านได้ มาตั้งแต่ครั้งอดีต

3.2.1 ความเป็นมาของเขตคลองเตย

แขวงคลองเตย เปิดทำการแขวงให้บริการประชาชน เมื่อปี พ.ศ. 2521 ต่อมาเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2532 ได้มีประกาศกรุงเทพมหานคร จัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพระโขนงสาขา 1 รับผิดชอบในพื้นที่เขตปกครองแขวงคลองเตย แขวงคลองตัน และแขวงพระโขนง

วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 กรุงเทพมหานครได้ประกาศให้สำนักงานเขตพระโขนงสาขา 1 เป็นสำนักงานเขตคลองเตย มีที่ทำการตั้งอยู่อาคารเลขที่ 599 สามแยกกล้วยน้ำไท แขวงคลองเตย กรุงเทพมหานคร (อาคารปัจจุบัน)

วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2538 มีประกาศกรุงเทพมหานครให้เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตคลองเตย เป็นเขตคลองเตย และเขตคลองเตย สาขา 1 แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 6 แขวง ใช้ถนนสุขุมวิท เป็นเส้นแบ่งเขต ให้พื้นที่อยู่แขวงทิศเหนือของถนนสุขุมวิท ประกอบด้วย แขวงคลองเตยเหนือ แขวงคลองตันเหนือ และแขวงพระโขนงเหนือ เป็นพื้นที่ของสำนักงานเขตคลองเตยสาขา 1 ต่อมา ได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2540 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตคลองเตย และแต่งตั้งเขตคลองเตยสาขา 1 เป็นเขตวัฒนา ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2541 มีที่ตั้งในปัจจุบัน ส่วนเขตการปกครองด้านทิศใต้ ประกอบด้วยแขวงคลองเตย แขวงคลองตัน และแขวงพระโขนงเป็นพื้นที่เขตการปกครองของเขตคลองเตยในปัจจุบัน¹⁰ ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 3.3

แผนภาพที่ 3.3

แสดงที่ตั้งของเขตคลองเตย

¹⁰http://203.155.220.217/klongtoei/kt_office.html เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2550

3.2.2 ประวัติศาสตร์ของชุมชนคลองเตย

คลองเตยเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่ตั้งมานานหลายสิบปี ทำให้เกิดกลุ่ม องค์กรที่สำคัญ รวมถึงเหตุการณ์ตื่นเต้น น่าสนใจ และน่าจดจำมากมายเหตุการณ์ ดังที่จะนำเสนอให้เห็นดังนี้

ตารางที่ 3-2

แสดงสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญของคลองเตย

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
16 สิงหาคม 2443	โรงเรียนปทุมคงคาได้เริ่มต้นขึ้นในวัดปทุมคงคา โดยพระครูใบฎีกาเหลี่ยนเป็นครูสอนนักเรียน ที่ภูฏิของท่าน ท่านเจ้าอาวาสและคณะครูจึงได้มอบโรงเรียนวัดให้แก่รัฐบาล เมื่อ พ.ศ. 2445 ตามกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาลขึ้นในวัดตามโครงการการศึกษา ¹¹
7 มิถุนายน 2470	โรงเรียนวัดสะพาน เดิมชื่อโรงเรียนประชาบาลประจำตำบลพระโขนง 1 (วัดสะพาน) ได้ เปิดสอนเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2470 โดยอาศัยสถานที่ของโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอพระโขนง (เรือนริ้วราษฎร์สรรพกลิ่น) เป็นที่เรียน ซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของวัดสะพาน โดยมี นายสอิ่ง ทิมพิทักษ์ (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น นายหาญณรงค์ ทิมพิทักษ์ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2485) เป็นครูใหญ่ มีนักเรียนทั้งสิ้น 9 คน เป็นเด็กที่เริ่มเข้าเรียนชั้นมูลทั้งสิ้น โรงเรียนวัดสะพาน ตั้งอยู่เลขที่ 1730 ถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ มีพื้นที่ 1 ไร่ 76 ตารางวา อยู่ในบริเวณวัดสะพาน ปากคลองพระโขนง ด้านหน้าโรงเรียนทิศเหนือติดกับถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ เนื่องจากพื้นถนนเป็นทางด่วนท่าเรือ-บางนา ด้านทิศใต้ติดกับชุมชนแออัดหลังวัดสะพานและคลังน้ำมัน ทิศตะวันออกติดกับพื้นที่ว่างของเอกชน โดยมีบ้านของประชาชนเรียงเป็นแถวยาวกั้นอาณาเขตระหว่างโรงเรียนกับที่ว่าง ทิศตะวันตกติดกับวัดสะพานและคลองพระโขนง นักเรียนของโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากชุมชนบริเวณใกล้โรงเรียนวัดสะพาน อยู่ในระเบียบวินัย มีความสามารถด้านศิลปะและดนตรีไทย ห้องเรียนทุกห้องติดเครื่องปรับอากาศ และเข้าร่วมโครงการกันสาดสีเขียว

¹¹<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B2> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
พ.ศ. 2486	ราชการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากมีนโยบายจะใช้ที่ดิน เพื่อสร้างที่จอดเรือ และโกดังสินค้า แต่มาเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อน โครงการดังกล่าวจึงหยุดชะงัก อันเป็นผลให้ชาวบ้านอพยพย้ายเข้ามาอาศัยในที่ดินว่างเปล่านี้
พ.ศ. 2490	ได้เปิดดำเนินการทำเรือ โดยมี หลวงชุกตเสวีวิวัฒน์ เป็นผู้อำนวยการ และคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง คณะกรรมการจัดวางนโยบายและควบคุมกิจการสำนักงานท่าเรือกรุงเทพ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน
พฤษภาคม 2494	รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2494 จัดตั้งการทำเรือแห่งประเทศไทยขึ้น เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม พร้อมรับโอนกิจการท่าเรือจากสำนักงานท่าเรือกรุงเทพ มาดำเนินการ
22 มิถุนายน 2513	มูลนิธิร่วมกตัญญูได้จดทะเบียน ถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้การจัดตั้งโดยคุณโรจน์ โชติรุ่งเรือง และคณะกรรมการรวม 15 ท่าน ซึ่งมีคุณสมเกียรติ สมสกุลรุ่งเรือง เป็นผู้บริหารงาน และคุณรัตนา ภรรยา เป็นเลขาธิการ หลังจากที่คุณโรจน์ได้ถึงแก่กรรม คณะกรรมการบริหารมูลนิธิจึงได้ยื่นขอเปลี่ยนใบอนุญาตจัดตั้งมูลนิธิร่วมกตัญญู มาเป็นชื่อคุณสมเกียรติ สมสกุลรุ่งเรือง เป็นประธานกรรมการ เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2530 จนถึงปัจจุบัน ¹²
พ.ศ. 2515	โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ก่อตั้งขึ้นจากการวิจัยพัฒนาชุมชนของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกลุ่มผู้นำชุมชน โดยการนำของนายเปล่ง ศรีदान้อย และคณะ และส่งมอบแก่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2517 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ตั้งอยู่ในชุมชนแฟลตการเคหะแห่งชาติ อาคาร 1-10 คลองเตย มีเนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 59 ตารางวา กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ติดกับถนนอาจณรงค์ ทางด่วนรามอินทรา-อาจณรงค์ ด้านตรงข้ามเยื้องกับกรมศุลกากร ใกล้ตลาดปิ่นัง คลองเตย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2516	ก่อตั้งการเคหะแห่งชาติ โดยการทำเรือได้ตกลงทำความร่วมมือกับการเคหะแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร ด้วยการจัดตั้ง “คณะกรรมการ

¹² <http://www.ruamkatanyu.or.th/Foundation%20history.htm> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
	ช่วยเหลือและจัดหาที่อยู่ใหม่สำหรับผู้อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ในเขตการทำเรือคลองเตย” เรียกย่อว่า “คณะกรรมการ ชทท.” ประกอบด้วยผู้แทนกรุงเทพมหานคร และผู้แทนการเคหะแห่งชาติ มีหน้าที่ในการร่วมพิจารณาวางแผนช่วยเหลือ และจัดหาที่อยู่ใหม่ให้กับประชาชนผู้อาศัยในชุมชนคลองเตย
พ.ศ. 2517	มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล (The Human Development Foundation) ได้รับการก่อตั้งขึ้นในฐานะขององค์กรอิสระเพื่อชุมชนโดยคุณพ่อโจเซฟ ไมเออร์ บาทหลวงคณะสงฆ์พระมหาไถ่ และซิสเตอร์มาเรียจันทาโรคม นักบวชคณะธิดาพระราชีนีมาเรียผู้นิรมล บุคคลทั้งสองได้ทำการก่อตั้งมูลนิธิขึ้นใน ชุมชนคลองเตย ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนแออัดที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร โครงการแรกของมูลนิธิคืออนุบาลวันละบาท (One-baht-per-day kindergarten) และในอีกสองปีต่อมามูลนิธิก็ได้ก่อตั้งคลินิกรักษาโรคแห่งแรกสำหรับชาวคลองเตย รวมทั้งจัดหาที่พักพิงสำหรับเด็กเร่ร่อน นอกจากนี้ มูลนิธิยังช่วยบูรณะและปลูกสร้างบ้านเรือนที่เสียหายจากอัคคีภัยในสลัม ซึ่งมักเกิดขึ้นราว 2-3 ครั้งต่อปี อีกด้วย ¹³
พ.ศ. 2519	กรุงเทพมหานครได้รับ “โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา” ชื่อเดิม “โรงเรียนวันละบาท” ไว้ในสังกัด และขยายโรงเรียนจากระดับประถมเป็นมัธยมจนกระทั่งปัจจุบัน ปัจจุบันโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนาเป็นโรงเรียนแกนนำการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนแกนนำโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนโรงเรียนนำร่องกิจกรรมเสริมสร้างวินัยจราจรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นศูนย์ส่งเสริมการอ่าน ศูนย์พัฒนาหนังสือของกรมวิชาการ โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 3 ไร่ 75 ตารางวา ตั้งอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย บริเวณล๊อค 6 อยู่ติดกับมูลนิธิดวงประทีป ทางเข้าโรงเรียนเป็นซอยแคบๆ ที่แยกจากถนนอาจณรงค์ มีทางรถไฟสายปากน้ำเก่าผ่าน ช่วงกลางซอยก่อนทางแยกเข้าโรงเรียนเป็นที่ตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพของกรุงเทพมหานคร รอบๆ โรงเรียนเป็นที่ตั้งมูลนิธิหลายมูลนิธิ เช่น มูลนิธิดวงประทีป มูลนิธิสันติสุข มูลนิธิ

¹³ <http://www.fatherjoe.org/thai/whoWeAre.html> เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550

¹⁴ http://www.bmaeducation.in.th/content_view.aspx?con=314 เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
	ศึกษาเอเชีย มูลนิธิส่งเสริมพัฒนาบุคลากรลือค 6 (บ้านเมือ) ¹⁴
31 สิงหาคม 2521	ครูประทีปได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการชุมชน จากประเทศฟิลิปปินส์ ด้วยเงินรางวัลจำนวน 20,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 402,500 บาท จึงได้ก่อตั้งองค์การกุศลที่ชื่อว่า “มูลนิธิดวงประทีป”
พ.ศ. 2521	เปิดทำการแขวงให้บริการประชาชน แขวงคลองเตย
พ.ศ. 2524	ก่อตั้งมูลนิธิเด็กก่อนในสลัมฯ โดยคุณครูประทีป อึ้งทรงธรรม ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่นประจำปี จากมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ พร้อมด้วยผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสมทบทุนสร้างบ้านรับเลี้ยงเด็กที่ครอบครัวยากจน เด็กขาดผู้ดูแลในตอนกลางวันในชุมชนคลองเตย ลือค 12 เพื่อดูแลเด็กแรกเกิด – 3 ปี ต่อมามูลนิธิฯ ได้ขยายการช่วยเหลือเด็กถึงอายุ 5 ปี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2526 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีพระกรุณาธิคุณรับมูลนิธิฯ ไว้ในพระอุปถัมภ์ ¹⁵
4 พฤษภาคม 2525	มีมติคณะกรรมการ การทำเรือแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 6/ 2525 อนุมัติในหลักการให้มีการรื้อย้ายผู้อยู่อาศัยบริเวณชุมชนคลองเตย เพื่อสร้างโรงเก็บสินค้า หลังที่ 3 โดยให้ฝ่ายบริหารประสานงานกับทางการเคหะแห่งชาติ เกี่ยวกับการรื้อย้าย และการจัดการชุมชนใหม่ให้แก่ผู้รื้อย้ายต่อไป แต่สภาพแรงงานการทำเรือไม่เห็นด้วย
26 สิงหาคม 2525	มติคณะกรรมการ การทำเรือแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 11/ 2525 อนุมัติในหลักการให้มีการรื้อย้ายผู้อยู่อาศัยบริเวณชุมชนคลองเตยอีกครั้ง
20 กันยายน 2525	มติคณะกรรมการ การทำเรือแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 12/ 2525 ยืนยันมติคณะกรรมการ การทำเรือแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 6/ 2525 อีกครั้ง
15 เมษายน 2526	“โรงเรียนสารพัดช่างสีพระยา สาขาชุมชนบ่อนไก่” ทำการเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาสัน รุ่งแรก และในวันพฤหัสบดีที่ 16 มิถุนายน 2526 เวลา 09.30 น. ทำพิธีเปิดป้ายโรงเรียนสารพัดช่างสีพระยาสาขาชุมชน บ่อนไก่ ¹⁶
พ.ศ. 2527	มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กปัญญาอ่อนวัยก่อนเข้าเรียนในชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร เพื่อ

¹⁵ <http://www.newswit.com/news/2005-11-02/1037> เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550

¹⁶ <http://www.spy.ac.th/01.html> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
	ฝึกอบรมและกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ และเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเหล่านี้ก่อนเข้าเรียน ¹⁷
4 ตุลาคม 2528	มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้ก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษชุมชนคลองเตยขึ้น ที่บริเวณชั้นล่างของแฟลต 1 เคหะชุมชนคลองเตย ถนนอาจณรงค์ และทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ¹⁸
พ.ศ. 2528	“มูลนิธิศึกษาเอเชีย” ครั้งแรกที่จัดตั้งใช้ชื่อว่า JFRC เป็นกลุ่มคนทำงานในประเทศญี่ปุ่น เข้ามาทำงานในประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือผู้อพยพลี้ภัยชาวกัมพูชาที่เขาค้าง โดยเลือกที่จะให้การช่วยเหลือในเรื่อง การศึกษา และวัฒนธรรม ต่อมาประเทศไทยปิดศูนย์อพยพ และผลักดันผู้อพยพกลับประเทศ แต่เจ้าหน้าที่ที่เป็นคนทำงานคิดว่าในเมืองไทยเองก็ยังมีงานอีกมากมายที่ต้องการความช่วยเหลือ ทั้งในชนบท และในแหล่งสลัมตามเมืองหลวง จึงได้มีการจัดตั้งมูลนิธิในประเทศไทยขึ้นโดยใช้ชื่อว่า “มูลนิธิศึกษาเอเชีย” ซึ่งแปลว่า การศึกษาในเอเชีย โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนจากประเทศญี่ปุ่นอยู่ แต่ในระยะหลังวิธีการให้ทุนเปลี่ยนไป โดยต้องเสนอโครงการที่จะจัดทำในปีหนึ่ง ๆ เพื่อขออนุมัติเงินสนับสนุน¹⁹
14 มกราคม 2529	ก่อตั้งชุมชนพัฒนา 70 ไร่ ทำสัญญาเช่าจากการท่าเรือแห่งประเทศไทย
2 ตุลาคม 2530	โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (คลองเตย) ก่อตั้งตามแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530 – 2535) ได้กำหนดให้ฝ่ายการศึกษานอกระบบโรงเรียน กองโรงเรียน สำนักการศึกษา จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพเพิ่มขึ้นปีละ 1 โรงเรียน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และอันเนื่องมาจากโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่คลองเตย เขตพระโขนงได้ประกาศยกเลิก เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดแผนและโครงการ เพื่อดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (คลองเตย) ขึ้นโดยใช้งบประมาณของกรุงเทพมหานคร รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 13,476,900 บาท

¹⁷ <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK16/chapter10/t16-10-13.htm#sect5> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

¹⁸ http://www.fmrth.com/contact_us.php?key=klongtoey เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550

¹⁹ <http://library.dip.go.th/multim1/edoc/10231.doc> เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
	โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (คลองเตย) เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นประเภทมีอาคารเรียนถาวรเป็นของตนเอง ตามโครงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยเปิดสอนวิชาชีพในเบื้องต้น ดังนี้ ช่างเสริมสวย สตรีเบื้องต้น ช่างเสริมสวยขั้นสูง ช่างตัดผมชายเบื้องต้น ตัดผมชายขั้นสูง ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุโทรทัศน์ ช่างเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น ช่างเสื้อผ้าสตรีขั้นสูง ช่างออกแบบเสื้อผ้า ²⁰
27 เมษายน 2532	ประกาศกรุงเทพมหานครจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพระโขนงสาขา 1
9 พฤศจิกายน 2532	กรุงเทพมหานครได้ประกาศให้สำนักงานเขตพระโขนงสาขา 1 เป็นสำนักงานเขตคลองเตยมีที่ทำการตั้งอยู่อาคารเลขที่ 599 สามแยกกล้วยน้ำไท แขวงคลองเตยกรุงเทพมหานคร (อาคารปัจจุบัน)
29 สิงหาคม 2534	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเสด็จเปิดศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์
2 มีนาคม 2534	คลังเก็บสารเคมี ที่ท่าเรือคลองเตยระเบิด - บ้านเรือน 642 หลังคาถูกไฟไหม้ - บ้านเรือน 450 หลังคาเสียหาย - คน 5,417 คน ไร้ที่อยู่อาศัย - โกดัง 3 หลัง ถูกไฟเผา - เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ 4 คน - บาดเจ็บ 43 คน - หนึ่งเดือนหลังจากนั้น มีผู้ป่วยเข้ารับรักษาตัวโรงพยาบาล ประมาณ 1,200 คน
พ.ศ. 2535	สถาบันการพัฒนาพื้นฐาน (Grassroots Development Institute) ในทางกฎหมายถือเป็นส่วนหนึ่งของมูลนิธิดวงประทีป แต่ดำเนินงานเป็นอีกองค์กรหนึ่ง โดยมีสำนักงานอยู่ในคลองเตย ใกล้กับมูลนิธิดวงประทีป ส่วนการทำงานจะต่อเนื่องจากงานเดิม ได้แก่ โครงการ LIFE-UNDP ปัญหาเสพติด ประชาคมเมือง และการส่งเสริมองค์กรชุมชนระดับรากฐาน โดยเน้นบทบาททางข้อมูล วิชาการ และการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ²¹

²⁰ <http://www.khlongtoei.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=297561> เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2550

²¹ <http://www.thailocal.net/gdf/grassrootsthai.htm> เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
พ.ศ. 2538	ชุมชนวัดคลองเตยในแยกออกเป็นวัดคลองเตยใน 1, 2 และ 3 เนื่องจากเกิดไฟไหม้ขึ้น เพราะเป็นชุมชนขนาดใหญ่มีความแออัด ทำให้ทางกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคลองเตยจัดให้มีการแยกชุมชนออกเป็นวัดคลองเตยใน 1 วัดคลองเตยใน 2 และวัดคลองเตยใน 3 และมีการจดทะเบียนเป็นชุมชนถูกต้องตามกฎหมาย
31 มีนาคม 2538	ประกาศกรุงเทพมหานครให้เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตคลองเตย เป็นเขตคลองเตย และเขตคลองเตย สาขา 1
14 ตุลาคม 2540	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตคลองเตย และแต่งตั้งเขตคลองเตยสาขา 1 เป็นเขตวัฒนา
4 พฤศจิกายน 2545	เกิดเหตุไฟไหม้บริเวณชุมชนริมทางรถไฟใต้ทางด่วนพระราม 4 หลังตลาดปิ่นัง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ทำให้บ้านเรือนอาคารของประชาชนถูกเพลิงไหม้เสียหาย 22 หลังคาเรือน และ 58 ครอบครัวไร้ที่อยู่ เนื่องจากกลิ่นสารเคมีฟุ้งกระจายและมีกลิ่นเหม็นรุนแรงจนต้องมีการอพยพประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงและที่อยู่ท้ายลมไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยเป็นการชั่วคราว รวมทั้งโรงงานไม่มีชื่อ ก่อสร้างเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น พื้นที่ประมาณ 70 ตารางวา มีการเก็บรักษาสารเคมีจำนวนมากเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต พบร่องรอยสารเคมีและภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ในพื้นที่ ประมาณ 100 ตารางเมตร โดยสารเคมีที่พบได้แก่ Abamectin, Acetamiprid, Cypermethrin, Acetochlor, Metalaxyl, Glyphosate, Carbendazim, Methyl parathion, Endosulfan, และ Methamidophos ดันเพลิงเป็นเลขที่ 27 ของข้าราชการบำนาญ ²²
24 กุมภาพันธ์ 2546	ชุมชนคลองเตยลือคที่ 7-8 ริมทางรถไฟ เลียบถนน-อาจณรงค์ เขตคลองเตย กรุงเทพฯ มีการลักลอบทิ้งถังสารเคมี 20 ลิตร จำนวน 8 ถัง ซึ่งสารเคมีที่พบ คือ Methyl Methacrylate มีคุณสมบัติเป็นของเหลวไวไฟ คาดว่าประชาชนได้นำสารเคมีมาเก็บไว้ในบ้านพักเพื่อขายต่อ แต่เมื่อมีการไล่ที่จึงขนย้ายแต่เพียงเครื่องใช้ที่จำเป็น โดยทิ้งถังสารเคมีดังกล่าวไว้ ²³
26 มีนาคม 2546	เจ้าพนักงาน ตามคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) ได้จับกุมตัวนายสยาม ทรัพย์วรสิทธิ์ หรือ นายสุภาพ ส่ง

²² http://www.pcd.go.th/Public/News/Files/News_fire.html เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2550

²³ <http://www.chemtrack.org/Stat-Accident-Detail.asp?ID=35> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
	พนักงานสอบสวน ดำเนินคดีในความผิดฐานสมคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อจำหน่ายยาเสพติดประเภท 1 หรือยาบ้า ต่อมาวันที่ 9 ก.ย. 2546 ศาลได้มีคำสั่งตัดสินว่า จำเลยต้องระวางโทษตามความผิดดังกล่าว และตาม พ.ร.บ. มาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 และ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 พิพากษาจำคุกตลอดชีวิต ส่วนข้อหาอื่นให้ยกฟ้อง ²⁴
12 มีนาคม 2548	เกิดเหตุเพลิงไหม้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่ บริเวณซอย 25-27 ถ.ดำรงลัทธิพิพัฒน์ เขตคลองเตย
5 พฤษภาคม 2549	คนชุมชนลือ 1 เกิดคั้ง เพราะเสพยาบ้า ใช้มีดวิ่งแทงคนในชุมชนตาย 3 ศพ ²⁵
23 กรกฎาคม 2549	เลือกตั้ง สก. เป็นผลทำให้นายวันชัย ถนอมศักดิ์ ผู้อำนวยการเขตคลองเตย ขอย้ายออกจากเขตคลองเตย
13 กุมภาพันธ์ 2550	เกิดเพลิงไหม้ภายในชุมชนคลองเตยลือ 1 ซ. ดำรงลัทธิพิพัฒน์ ถ. อ่างณรงค์ แขวงและเขตคลองเตย กทม. บ้านเรือนประชาชนเสียหายจำนวน 150 หลังคาเรือนผู้ประสบภัย 177 ครอบครัว 701 คน โดยกินเนื้อที่ประมาณ 3-4 ไร่ ²⁶
19 พฤศจิกายน 2550	เกิดเหตุเพลิงไหม้ภายในชุมชนพัฒนาใหม่ หรือ ชุมชนคิ้วพริก แขวงและเขตคลองเตย ถนนเกษมราษฎร์ บริเวณดังกล่าวติดกับโกดังซ่อมรถของ ขสมก. เพลิงเผาผลาญบ้านเรือนไป 23 หลังคาเรือน ไม่มีใครได้รับบาดเจ็บ ²⁷

²⁴ http://www.icygang.com/hothilights/view.php?news_id=987&category_id=8 เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550

²⁵ <http://www.khlong-toey.com/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

²⁶ http://www.disaster.go.th/news01/02_50/report_18.pdf เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

²⁷ <http://news.mcot.net/environment/inside.php?value=bmlkPTM0MDEmbnR5cGU9dGV4dA==> เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน

3.3 ชุมชนคลองเตย : ด้านภูมิสังคม

“ภูมิ” หมายถึง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ส่วน “สังคม” คือ กลุ่มคนที่อยู่อาศัย และทำมาหากินในพื้นที่

การพัฒนาโดยยึดหลัก “ภูมิสังคม” หมายถึงการคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศของบริเวณนั้น ๆ ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงลักษณะนิสัยใจคอ ชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของผู้คนในพื้นที่ควบคู่กันไปด้วย ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่ง ความว่า

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ คือนิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำเราเข้าไปช่วย โดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจ หลักการของการพัฒนานี้จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”²⁸

ในปัจจุบันคลองเตยมีความแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากสภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ จำนวนประชากร ปัญหาของชุมชนและอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงขอสรุปสภาพภูมิสังคมโดยรวมของพื้นที่เขตคลองเตยดังนี้

3.3.1 ข้อมูลทั่วไปทางสังคมของเขตคลองเตย

เขตคลองเตย เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตเจ้าพระยา ซึ่งถือเป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ และการพัฒนาตามแนววงแหวนอุตสาหกรรม เขตคลองเตย²⁹ ซึ่งเกิดมาจากกระบวนการพัฒนาตามแผนการพัฒนาของประเทศไทย ทำให้ต้องมีท่าเรือ เป็นแหล่งเชื่อมโยงทางการค้าภายในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อความสะดวกสบายในการขนส่งผลิตภัณฑ์ เครื่องอุปโภค บริโภค มีรายละเอียดที่สำคัญทางด้านภูมิสังคม ดังนี้

3.3.1.1 จำนวนประชากร

ประชากรทั้ง 3 แขวงของเขตคลองเตย มีจำนวน 121,575 คน แยกเป็นชาย 58,727 คน และหญิง 62,484 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3

²⁸ http://www.thaipost.net/index.asp?bk=tabloid&post_date=29/Apr/2550&news_id=141469&cat_id=220400 เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2550

²⁹ <http://th.wikipedia.org/wiki/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2550

ตารางที่ 3-3

แสดงจำนวนประชากรใน 3 แขวงของเขตคลองเตย

ชื่อแขวง	ชาย	หญิง	รวม
คลองเตย	39,803	42,034	81,837
คลองตัน	6,165	6,852	13,017
พระโขนง	12,759	13,962	26,721
รวม	58,727	62,848	121,575

หมายเหตุ: ข้อมูลจำนวนประชากรเขตคลองเตย ณ 1 พฤษภาคม 2550

3.3.1.2 สภาพทั่วไปของแขวงคลองเตย³⁰

ชุมชนระดับเขต คือชื่อของระดับการปกครองของรัฐบาลระดับเดียวกับอำเภอ ซึ่งเป็นระดับสอง รองมาจากจังหวัด แต่ใช้เฉพาะในกรุงเทพมหานคร ในแต่ละเขตจะแบ่งย่อยออกเป็น แขวง ในปัจจุบันกรุงเทพ ฯ มี 50 เขต ประกอบด้วย ชุมชนระดับตำบล 3 หน่วย จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยประมาณ 4,800 หน่วย (3,600-6,000 หน่วย) จำนวนประชากรประมาณ 24,000 คน (18,000-30,000 คน)

แขวงคลองเตย เป็นแขวงที่ใหญ่ที่สุดในเขตคลองเตย มีพื้นที่ 6,131 ตร.กม. เป็นที่ตั้งของส่วนราชการ และศูนย์กลางธุรกิจที่สำคัญ เช่นการทำเรือแห่งประเทศไทย โรงงานยาสูบ คลังน้ำมัน ปิโตรเลียม กรมศุลกากร ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และเป็นที่ตั้งของชุมชนที่เก่าแก่ และใหญ่ที่สุดในประเทศ

3.3.1.3 ศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีบ้างที่นับถือศาสนาคริสต์ เนื่องจากมีองค์กรไม่หวังผลกำไรของศาสนาคริสต์ เข้าไปตั้งอยู่ในชุมชนหลายองค์กร จึงทำให้เกิดการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ให้กับชาวชุมชน

ในบางชุมชนมีกลุ่มคนนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีวิถีชีวิตตามแนวทางของศาสนาอิสลาม แต่ลักษณะการดำรงชีวิตทั่วไป เป็นไปตามปกติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ได้ โดยไม่เกิดความแปลกแยก หรือการแบ่งกลุ่มทางศาสนา

³⁰ <http://www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=103301> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

3.3.1.4 อาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างแบกลูกค้าในบริเวณท่าเรือ กรรมการ รับจ้างทั่วไป บางส่วนค้าขาย มีรายได้เป็นรายวัน พนักงาน ของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

3.3.2 ชุมชนในเขตคลองเตย

ภายในชุมชนคลองเตยในขณะนี้ มีการรวมตัวของคนในชุมชน ก่อตั้งเป็นคณะกรรมการ ชุมชนของแต่ละชุมชนจำนวน 41 ชุมชนขึ้น เป็นเพราะว่าชาวชุมชนคลองเตยเอง หาได้นิ่งนอนใจ ไม่ต่อการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของชุมชน ตามที่สังคมกล่าวหา หรืออาจจะเป็นความจริงในบางครั้ง บางกรณี จึงทำให้เกิดการรวมตัว รวมกลุ่มของคนในชุมชน เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหาลักษณะเป็นรูปธรรมในลักษณะกองทุน หรือองค์กรของชุมชนเอง โดยจำแนกตามลักษณะของชุมชน ในลักษณะทางกายภาพของชุมชน มี 4 ลักษณะ ในรายละเอียดดังนี้

1) ชุมชนแออัด มีลักษณะเป็นชุมชนที่สมาชิกของชุมชนเข้าไป ในพื้นที่ของผู้อื่น โดยเฉพาะหน่วยงานราชการเช่น พื้นที่ของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ลักษณะเป็น บ้านเรือนที่ปลูกติดกันอย่างไร้ระเบียบ ซึ่งขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย เพราะมีปัญหาเรื่องไฟไหม้และการได้ รื้อบ่อยครั้ง

2) ชุมชนเมือง มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ ซึ่งมีทั้งเก่าและใหม่ โดยอาคารพาณิชย์ที่อายุ มากกว่า 30 ปีมักเป็นอาคารพาณิชย์ 2 ชั้นครึ่ง และ อาคารพาณิชย์ใหม่มักมี 4 ชั้นครึ่ง โดยอาคารพาณิชย์ มักเกาะกลุ่มสร้างพร้อม ๆ กันรูปทรงเดียวกัน ประมาณ 8-10 คูหาต่อการมีช่องว่างระหว่าง คูหา

3) เกะชุมชน มีลักษณะเป็นอาคารแฟลตตั้งแต่ 5 ชั้นขึ้นไป โดยมีทั้งหมด 24 แฟลตด้วยกัน แยกเป็น 4 กลุ่มคือ แฟลต 1-10 แฟลต 11-18 แฟลต 19-22 และ แฟลต 23-24 โดยแต่ละห้องจะมีขนาดเดียวกันเช่น 32 ตารางเมตร โดยอาคารแฟลตเป็นการออกแบบให้สมาชิกพักอาศัยเป็นหลัก และ ออกไปทำงานนอกที่พัก แต่จะมี บางห้องดัดแปลงเป็นร้านค้า ร้านอาคาร ร้านซักรีด และ ร้านเกมส์

4) ชุมชนบ้านจัดสรร มีลักษณะเป็นบ้านที่ผู้ประกอบการสร้างขึ้น มีการจัดสาธารณูปโภคที่ดี ลักษณะบ้านเป็นระเบียบ

เมื่อเปรียบเทียบจากลักษณะชุมชนกับการมีกองทุนสวัสดิการของชุมชน ในพื้นที่คลองเตย พบว่าใน 41 ชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเขตคลองเตย โดยแต่ละชุมชนอาจมีกองทุนมากกว่า 1 กองทุนโดยชุมชนที่พบว่ามีกองทุนในชุมชนสูงสุดคือ 4 กองทุน และ บางชุมชนไม่มีกองทุนเลย โดยรวมทั้งสิ้นมี 43 กองทุน

3.3.2.1 ชุมชนแออัด

มีลักษณะที่สมาชิกของชุมชนเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของผู้อื่น โดยเฉพาะหน่วยงานราชการ ได้แก่

1) ชุมชนเกาะกลาง

เป็นชุมชนขนาดเล็กที่มีทางเข้าชุมชนเพียงทางเดียว คือ ซอยสุขุมวิท 48 ในชุมชนพื้นที่ 4 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ของสำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทั้งหมด ลักษณะบ้านเรือนในชุมชนส่วนมากเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวบ้าง บ้านไม้ 2 ชั้นบ้าง มีตึกแถว อาคารพาณิชย์เพียง 2-3 หลัง ในชุมชนมีบ้านที่มีเลขที่ (ทะเบียนบ้าน) จำนวน 57 หลังคาเรือน (เจ้าของบ้านอยู่อาศัยเอง) และมีบ้านที่เปิดให้เช่าโดยไม่มีเลขที่อีกประมาณ 50 หลังคาเรือน ส่งผลให้ชุมชนมีการเข้า-ออกของคนที่มาเช่าบ้านอยู่เป็นประจำ

ตารางที่ 3-4

แสดงรายละเอียดชุมชนเกาะกลาง

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนเกาะกลาง	109/ 96 ซอยสุขุมวิท 48 แขวงพระโขนง เขต คลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 1 คน และ คณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 107 หลังคา เรือน และสมาชิกใน ชุมชนมีบัตรประจำตัว ประชาชน 200 คน

2) ชุมชนลือค 1-2-3

เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเขตคลองเตย ตั้งอยู่ใต้ทางด่วนท่าเรือและริมทางรถไฟ บ้านเรือนในชุมชนเป็นบ้านไม้สองชั้น และชั้นเดียวคละกันไป ซึ่งมีสภาพแออัดค่อนข้างทรุดโทรม และไม่ได้เรียงกันเป็นระเบียบ มีพื้นที่ทั้งหมดกว่า 15 ไร่ พื้นที่ต่อเนื่องกับชุมชนลือค 4-5-6 สามารถเดินถึงกันได้ ภายในชุมชนมีลักษณะเหมือนใยแมงมุม สามารถเข้าออกได้หลายทาง ทั้งด้านหน้าและด้านหลังชุมชน ยากแก่การเดินของคนนอกชุมชน

ตารางที่ 3-5

แสดงรายละเอียดชุมชนลือค 1-2-3

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนลือค 1-2-3	ไม่มีเลขที่ ซอย ดำรงลัทธิพัฒน์ 5 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 4 คน และ คณะกรรมการอีก 20 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวนที่สามารถเลือกตั้งได้ มีประมาณ 8,000 คน (ไม่ รวมเด็กที่ยังไม่มีสิทธิ เลือกตั้ง) จากจำนวน 2,000 ครัวเรือน

3) ชุมชนคลองเตยล๊อค 4-5-6

เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมทางด่วนอาจณรังค์ ระยะทางจากทางด่วนถึงที่ทำการชุมชนประมาณ 500 เมตร ซึ่งชุมชนนี้เป็นทางผ่านของชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่และมูลนิธิดวงประทีป ชุมชนมีความสะอาดเป็นระเบียบ ที่ทำการชุมชนมีลักษณะเป็นอาคาร ซึ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ที่ทำการชุมชน และอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นสถานที่การถ่ายภาพบำบัดของผู้สูงอายุ ด้านหน้าของที่ทำการชุมชนมีม้านั่ง เพื่อใช้ต้อนรับแขก บรรยากาศของชุมชนโดยรอบอากาศถ่ายเทดีมาก

ตารางที่ 3-6

แสดงรายละเอียดชุมชนคลองเตยล๊อค 4-5-6

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนคลองเตย ล๊อค 4-5-6	4/198 ชุมชนล๊อค4-5-6 แขวงคลองเตย เขต คลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน3 คน และ คณะกรรมการอีก 21 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	ไม่มีข้อมูล

4) ชุมชนซอยเจริญสุข

เป็นชุมชนเมือง มีพื้นที่ขนาดใหญ่ตั้งอยู่บริเวณถนนพระราม 4 เยื้องกับตลาดคลองเตยและอยู่ติดกับชุมชนริมคลองไผ่สิงห์โต ทางเข้า-ออกชุมชนสามารถเข้า-ออกได้หลายทางเช่น สามารถออกซอยไผ่สิงห์ ออกซอยสุขุมวิท 22 ออกซอยกรีฑทรัพย์ ถนนภายในชุมชนมีการลาดคอนกรีตอย่างดี แต่ถนนค่อนข้างแคบ ลักษณะบ้านเรือนเป็นตึกแถว อาคารพาณิชย์ (ประมาณ 4 ชั้น) และบ้านเดี่ยว บ้านเกือบทุกหลังไม่มีพื้นที่ว่างระหว่างบ้านแต่ละหลัง

ตารางที่ 3-7

แสดงรายละเอียดชุมชนซอยเจริญสุข

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนซอยเจริญสุข	32/ 2 ซอยเจริญสุข แขวง/ เขต คลองเตย กทม. 10110	ประธาน1 คน รอง ประธาน 4 คน และ คณะกรรมการอีก 20 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 1,000 หลังคา เรือน

5) ชุมชนตลาดปิ้ง

เป็นชุมชนขนาดเล็ก ตั้งอยู่บริเวณริมทางรถไฟสายท่าเรือคลองเตยและอยู่ใกล้ทางด่วน บริเวณมูมถนน ๓ ระบายน้ำกับถนนพระราม 3 บริเวณชุมชนรายล้อมไปด้วยร้านขายเครื่องนอน เสื้อ น้ำมัน ร้านขนมแบบขายส่ง ร้านเครื่องสำอางค์ สำนักงาน ธนาคาร มีทั้งตึกแถวและอาคารพาณิชย์ซึ่งกล่าวได้ว่ารอบ ๆ ชุมชนมีความเป็นอยู่และลักษณะการประกอบอาชีพที่มีความเป็นชุมชนเมืองค่อนข้างสูงบ้านเรือนมีลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวบ้าง 2 ชั้นบ้างที่ค่อนข้างเก่าและคับแคบ ไม่มีการปรับปรุง

ตารางที่ 3-8

แสดงรายละเอียดชุมชนตลาดปิ้ง

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนตลาดปิ้ง	ไม่มีเลขที่ (เป็นที่ของเอกชนที่เจ้าของที่ดินเปิดร้านขายของ เช่น เครื่องนอน เสื้อ น้ำมัน)	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งหมด 7 คน	จำนวน 64 หลังคาเรือน หรือประมาณ 350 คน

6) ชุมชนน้องใหม่

เป็นชุมชนเปิด มีการเคลื่อนไหวเข้า-ออกตลอดเวลา แต่ชาวบ้านที่อยู่อาศัยมายาวนานก็มีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี

ตารางที่ 3-9

แสดงรายละเอียดชุมชนน้องใหม่

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนน้องใหม่	12/ 9 ถนนอาจณรงค์ แขวงคลองเตย เขต คลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 11 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน	จำนวน 250 ครัวเรือน หรือประมาณ 1,200 คน

7) ชุมชนบ้านกล้วย

เป็นที่ดินของการทำเรือ มีพื้นที่ประมาณ 1 ไร่เศษ ชุมชนตั้งอยู่ตามแนวถนนริมทางรถไฟสายเก่า (หลังโลตัส พระราม 4) ซึ่งอยู่ติดกับชุมชนร่วมใจสามัคคี ลักษณะบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้เล็ก ๆ มีทั้ง 2 ชั้นและชั้นเดียว บ้านแต่ละหลังอยู่ติดกัน (ไม่มีพื้นที่ว่างระหว่างแต่ละหลัง) หน้าบ้านนั้นจะอยู่ติดถนนมาก (พอเปิดประตูหน้าบ้านก็ถึงถนน) และส่วนมากบ้านแต่ละหลังจะมีรถจักรยานสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น การขายลูกชิ้น ขายปลาหมึก เป็นต้น

ตารางที่ 3-10

แสดงรายละเอียดชุมชนบ้านกล้วย

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนบ้านกล้วย	1104 ถนนริมทางรถไฟสายเก่า แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กทม. 10110 (บ้านประธานชุมชน คุณสุพรรณี เทียมสีหา)	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน	จำนวน 1,000 กว่าคน หรือประมาณ 202 หลังคาเรือน แต่ที่มีเลขที่ (ทะเบียนบ้าน) เพียงแค่ 172 หลังคาเรือน

8) ชุมชนพัฒนาใหม่

เป็นชุมชนแออัด และบุกรุกที่ดินการทำเรือ ตั้งอยู่ตรงข้ามห้างโลตัส พระรามสี่ ใกล้กับแยกศุภการ สภาพแวดล้อมไม่ค่อยถูกสุขลักษณะ มีภาวะมลพิษมาก สภาพบ้านเรือนปลูกติดๆ กัน เป็นครึ่งปูนครึ่งไม้ และไม้ที่ใช้ทำบ้านอยู่อาศัยไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร มีบ้านเรือนทั้งหมด 507 หลังคาเรือน

ตารางที่ 3-11

แสดงรายละเอียดชุมชนพัฒนาใหม่

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนพัฒนาใหม่	ชุมชนพัฒนาใหม่ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน และคณะกรรมการอีก 22 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 2,100 คน

9) ชุมชนพัฒนาเอเชีย

อยู่ในซอย เป็นบ้านส่วนตัว ไม่ค่อยมีบ้านเช่า และคนในชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะขาดผู้นำที่ดี เนื่องจากประธานไม่ได้ทำประโยชน์ใดให้กับชุมชน จึงไม่มีผลงาน และคณะกรรมการที่ได้รับเลือกเข้ามาไม่มีโอกาสได้ทำงานร่วมกัน ขาดการประสานงานกัน ระหว่างคณะกรรมการภายในชุมชน

ตารางที่ 3-12

แสดงรายละเอียดชุมชนพัฒนาเอเชีย

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนพัฒนาเอเชีย	ภายในชุมชนพัฒนาเอเชีย ถ.ริมทางรถไฟ ช่องนนทรี แขวง คลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 1 คน และ คณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	ชาย 69 คน หญิง 73 คน

10) ชุมชนร่มเกล้า

เป็นชุมชนเปิดมีการเข้า-ออกของประชาชนตลอดเวลา แต่อยู่อาศัยกันแบบพี่น้องให้ความช่วยเหลือกัน ชุมชนมีขนาดปานกลางตั้งอยู่ริมทางด่วนอาจณรงค์มีสภาพเหมือนชุมชนทั่วไปของเขตคลองเตย

ตารางที่ 3-13

แสดงรายละเอียดชุมชนร่มเกล้า

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนร่มเกล้า	387 ชุมชนร่มเกล้า ถ. อาจณรงค์ เขต คลองเตย กทม.	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 4 คน และ คณะกรรมการอีก 12 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน	จำนวน 357 ครัวเรือน หรือคิดเป็น 1,800 คน

11) ชุมชนร่วมใจสามัคคี

เดิมชุมชนเป็นชุมชนเดียวกับชุมชนบ้านกล้วย เขตพระโขนง ตั้งอยู่เป็นแนวยาวเลียบบคลองหัวลำโพง ประมาณ 2 กิโลเมตร มีรกร้างรถไฟสายแรกของประเทศไทยถึงปากน้ำ

ตารางที่ 3-14

แสดงรายละเอียดชุมชนร่วมใจสามัคคี

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนร่วมใจสามัคคี	786 ชุมชนร่วมใจสามัคคี ถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 6 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน	จำนวน 162 ครัวเรือน หรือประมาณ 600-800 คน

12) ชุมชนริมคลองไผ่สิงห์โต

เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ตรงข้ามกับตลาดคลองเตย (สี่แยกพระราม 4) ลักษณะบ้านจะเป็นบ้านไม้ที่อยู่ริมคลองไผ่สิงห์โต บ้านทั้ง 44 หลังคาจะตั้งอยู่เป็นระนาบแนวเดียวกันและทุกหลังจะทาสีบ้านเป็นสีฟ้าเหมือนกันหมด เพราะชุมชนเป็นชุมชนเข้มแข็งที่สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นช่วงที่ พอช. เข้ามาดำเนินการเรื่องโครงการบ้านมั่นคงด้วย (อยู่ระหว่างการดำเนินการ) ชาวชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีเพียง 2 ครัวเรือนเท่านั้นที่นับถือศาสนาอิสลามถึงแม้ศาสนาจะต่างกันแต่ก็อยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้อง

ตารางที่ 3-15

แสดงรายละเอียดชุมชนริมคลองไผ่สิงห์โต

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนริมคลองไผ่สิงห์โต	6/ 40 ซอยไผ่สิงห์โต ถนนพระราม 4 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 44 หลังคาเรือน แต่มีสมาชิก 57 ครัวเรือน เพราะบางหลังคาเรือนมีสมาชิกอยู่กัน 2 ครอบครัว (เป็นครอบครัวขยาย) หรือคิดเป็นประมาณ 210 คน

13) ชุมชนริมคลองพระโขนง (ไม่มีข้อมูล)

14) ชุมชนริมคลองสามัคคี

เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมคลองสามัคคี หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ต้นโพธิ์” ลักษณะบ้านเรือนจะอยู่ติดคลองสามัคคี เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทั้งด้านการประกอบอาชีพ การศึกษา และความ เป็นอยู่ของชาวชุมชนแต่อยู่อาศัยกันแบบพี่น้อง มีการช่วยเหลือกันตามความสมควร

ตารางที่ 3-16

แสดงรายละเอียดชุมชนริมคลองสามัคคี

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนริมคลองสามัคคี	ซอยชุมชนริมคลองสามัคคี ถนนอาจณรงค์ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 300 กว่าครัวเรือน

15) ชุมชนริมทางรถไฟสายท่าเรือ

เป็นชุมชนขนาดกลางที่ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายท่าเรือ ชาวชุมชนมีความหลากหลายทั้งด้านการประกอบอาชีพ การศึกษา คนในชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การประกอบอาชีพที่ดี มั่นคง มีการรับรู้ข่าวสารจากภายนอกพร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้ทันกับโลกยุคปัจจุบันและสามารถสร้างอาชีพในชุมชนได้

ตารางที่ 3-17

แสดงรายละเอียดชุมชนริมทางรถไฟสายท่าเรือ

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนริมทางรถไฟสายท่าเรือ	11 ถ.ริมทางรถไฟสายท่าเรือ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน และคณะกรรมการอีก 22 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 518 ครัวเรือน หรือคิดเป็น 3,800 คน

16) ชุมชนเริ่มเจริญ

เป็นชุมชนขนาดเล็ก (มีเพียง 56 หลังคาเรือนเท่านั้น) พื้นที่ทั้งหมดในชุมชนเป็นของเอกชน โดยชาวชุมชนจะทำการเช่าที่เพื่อสร้างบ้าน ในชุมชนมี 3 ซอย แต่ละซอยเป็นซอยตันไม่สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้ ทางเดินเป็นทางลาดคอนกรีตที่มีมูลสุนัขอยู่มาก ลักษณะบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น มีการบ่งบอกถึงระยะเวลาในการอยู่อาศัยมากกว่า 30 ปีขึ้นไป โดยดูจากสภาพบ้านที่มีการเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา บ้านแต่ละหลังไม่มีการปรับปรุงหรือตกแต่งเพิ่มเติมแต่อย่างใด

ตารางที่ 3-18

แสดงรายละเอียดชุมชนเริ่มเจริญ

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนเริ่มเจริญ	ใช้บ้านประธานชุมชน คือ บ้านของคุณศิริกุล พัฒนเรืองรอง แต่ศูนย์ประสานงานจะใช้ที่บ้านคุณสุรศักดิ์	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 56 หลังคาเรือน หรือประมาณ 400-500 คน

17) ชุมชนโรงหมู

เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่รอบเขตคลองเตย ลักษณะบ้านเรือน ที่อยู่อาศัยเป็นบ้านไม้ปลูกติดๆกัน คนในชุมชนที่บ้านใกล้กันรู้จักสนิทสนม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างที่โรงงานปลาหมึก ภายในชุมชน หรือ ค้าขายเล็กๆน้อยบ้าง

ตารางที่ 3-19

แสดงรายละเอียดชุมชนโรงหมู

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนโรงหมู	บ้านประธานชุมชน	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 20 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน	ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ทราบข้อมูล

18) ชุมชนวัดคลองเตยใน 1

เป็นชุมชนดั้งเดิมอยู่อาศัยกันมาประมาณ 112 ปี พื้นที่ชุมชนวัดคลองเตยแบ่งออกเป็น 3 ชุมชน คือ ชุมชนวัดคลองเตยใน 1 ชุมชนวัดคลองเตยใน 2 และชุมชนวัดคลองเตยใน 3 ปี พ.ศ. 2546 ได้เกิดไฟไหม้ชุมชนวัดคลองเตยใน 1 และ 3 ชุมชนจึงรวมตัวกันตั้งกลุ่มเพื่อไปกู้เงินรัฐบาล ทางพอช.ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการปลูกบ้านโครงการบ้านมั่นคง ปัจจุบันชาวชุมชนวัดคลองเตยใน 1 มีสมาชิก 171 ครัวเรือน หรือประมาณเกือบ 1,000 คน ประกอบอาชีพ ทำงานทำเรือ เปิดร้านขายของชำ (อยู่กับบ้าน) ทำงานอยู่คลังเซลล์ ส่วนมากชาวชุมชนทำงานนอกบ้าน

ตารางที่ 3-20

แสดงรายละเอียดชุมชนวัดคลองเตยใน 1

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนวัดคลองเตยใน 1	ตั้งอยู่ ณ ศูนย์สุขภาพชุมชนวัดคลองเตยใน 1 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 7 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน	จำนวน 171 ครัวเรือน หรือมีจำนวนประชากรรวมประชากรแฝงประมาณเกือบ 1,000 คน

19) ชุมชนวัดคลองเตยใน 2

เป็นชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยกันมาตั้งแต่อดีต ปัจจุบันชุมชนนี้มีอายุ 3 ชั่วอายุคน ปัจจุบันชุมชนแห่งนี้มีบ้านเช่าและประชากรแฝงประมาณ 50% (จากจำนวนประชากรประมาณ 500 ครัวเรือน) เพราะเจ้าของบ้านดั้งเดิมย้ายไปประกอบอาชีพที่อื่น ส่วนบ้านของตนเองก็ปล่อยให้มีการเช่า ซึ่งส่วนมากเป็นคณงานในโรงงานแก๊ส และคนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีวัดคลองเตยเป็นจุดศูนย์รวมของคนในชุมชน เพราะชาวชุมชนตระหนักดีว่าบ้าน โรงเรียน วัด ต้องอยู่คู่กัน

ตารางที่ 3-21

แสดงรายละเอียดชุมชนวัดคลองเตยใน 2

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนวัดคลองเตยใน 2	เลขที่ 2 ชุมชนวัดคลองเตยใน 2 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110 (ใช้เป็นที่พักการชุมชนชั่วคราวเพราะที่ทำการชุมชนอยู่ระหว่างการปรับปรุง)	ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน และคณะกรรมการอีก 16 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน	ประมาณ 500 ครัวเรือน

20) ชุมชนวัดคลองเตยใน 3

เป็นชุมชนดั้งเดิมอยู่อาศัยกันมาประมาณ 112 ปีแล้ว ในอดีตมีการอพยพมาจากภาคต่าง ๆ ของประเทศเพื่อเข้ามาทำงานรับจ้างที่ทำเรือ ประกอบกับพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เรื่องน้ำ มีแม่น้ำลำคลองเป็นสายยาวสำหรับใช้อุปโภค บริโภคจึงกลายเป็นสถานที่ก่อร่างสร้างตัวของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในยุคนั้น และเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2538 วัดคลองเตยในได้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่เนื่องจากเป็นชุมชนแออัดมีบ้านเรือน ประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่นจึงทำให้ทางกรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตคลองเตยแยกพื้นที่ชุมชนวัดคลองเตยในออกเป็น 3 ชุมชน คือ ชุมชนวัดคลองเตยใน 1 ชุมชนวัดคลองเตยใน 2 และชุมชนวัดคลองเตยใน 3

ตารางที่ 3-22

แสดงรายละเอียดชุมชนวัดคลองเตยใน 3

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนวัดคลองเตยใน 3	1 ซอยชุมชนวัดคลองเตยใน 3 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม.10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คนและคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 150 หลังคาเรือน

21) ชุมชนสวนอ้อย

เป็นชุมชนดั้งเดิมอยู่กันอย่างยาวนาน และมีการอพยพมาจากภาคต่างๆ ของประเทศ เช่น สุพรรณบุรี นครปฐม มีความสัมพันธ์กันแบบพี่น้องเพราะอยู่อาศัยแบบเครือญาติ ในปัจจุบันมีการอพยพมาจากภาคอีสานมากเพื่อมาทำงานรับจ้างในเขตคลองเตย จึงทำให้ชุมชนเป็นชุมชนเปิดมีการเข้า-ออกของประชาชนตลอดเวลา ทำให้อัตราจำนวนบ้านเช่ามีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ตารางที่ 3-23

แสดงรายละเอียดชุมชนสวนอ้อย

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนสวนอ้อย	46/ 55 ถนนริมทางรถไฟสายเก่าปากน้ำ แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กทม. 10310	ประธาน 1 คน รองประธาน 3 คน และคณะกรรมการอีก 17 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน	จำนวน 470 กว่าครัวเรือน แต่สามารถตรวจสอบเลขที่ได้เพียง 334ครัวเรือน คิดเป็น 1,500 คน

22) ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่

เป็นชุมชนแออัดที่เช่าที่ดินจากการทำเรือแห่งประเทศไทย ในชุมชนมีเจ้าของบ้านอาศัยอยู่เองมากกว่าการเปิดให้เช่าลักษณะบ้านเรือนเป็นบ้าน 2 ชั้นเกือบทุกหลัง (มีทั้งหมด 1,200 หลังคาเรือน) มีการปลูกสร้างและตกแต่งตามกำลังทรัพย์ เช่น มีการทาสีทั้งบริเวณภายในและภายนอกบ้าน พื้นบ้านจะปูกระเบื้อง ประตุน้ำต่างมีการติดกระจกเป็นส่วนใหญ่ และบ้านมีการติดเครื่องปรับอากาศประมาณ 40% บริเวณภายในชุมชนจะมีเส้นทางหลักประมาณ 2-3 ทางที่ออกสู่ถนนหลักได้ และมีทางเดินภายในซอยเล็ก ๆ เป็นทางเดินคอนกรีตอย่างดี

ตารางที่ 3-24

แสดงรายละเอียดชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่	4 แยกมูลนิธิดวงประทีป	ประธาน 1 คน รองประธาน 4 คน และคณะกรรมการอีก 20 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 1,200 หลังคาเรือน หรือประมาณ 8,430 คน

23) ชุมชนหัวโค้ง

เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณใต้ทางด่วนบางนา-ท่าเรือ ถนนอาจณรังค์ เป็นชุมชนลักษณะเปิดมีการเคลื่อนไหวเข้า-ออก ของประชากรตลอดเวลา ส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นบ้านเช่า 70% และเจ้าของบ้านอยู่อาศัย 30%

ตารางที่ 3-25

แสดงรายละเอียดชุมชนหัวโค้ง

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนหัวโค้ง	2/ 43 ใต้ทางด่วนบางนา-อาจณรังค์ ถนนอาจณรังค์ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 3 คน และคณะกรรมการอีก 19 คน รวมทั้งสิ้น 23 คน	จำนวน 475 ครัวเรือน หรือประมาณ 3,800 คน

3.3.2.2 ชุมชนเมือง มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ ทั้งเก่าและใหม่ ได้แก่

1) ชุมชนข้างโรงเรียนวัดสะพาน

เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีพื้นที่ 2 ไร่ พื้นที่นี้ทั้งที่เป็นเจ้าของเองอยู่อาศัยครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งเป็นที่เช่าจากเอกชน (เป็นที่ของมูลนิธิที่ให้เช่า) ตั้งอยู่เลียบถนนริมทางรถไฟปากน้ำสายเก่า ฝั่งหนึ่งติดกับชุมชนริมคลองวัดสะพานอีกฝั่งหนึ่งติดกับชุมชนสวนอ้อยและอยู่ตรงข้ามกับชุมชนสวนไทร

ตารางที่ 3-26

แสดงรายละเอียดชุมชนข้างโรงเรียนวัดสะพาน

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนข้างโรงเรียนวัดสะพาน	1932/ 27 ถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 83 หลังคาเรือน (116 ครัวเรือน) ปี พ.ศ. 2549 มีประชากรประมาณ 430 กว่าคน ถ้ารวมประชากรแฝงด้วยในชุมชนน่าจะมีประชากรทั้งหมดประมาณ 500 กว่าคน

2) ชุมชนตลาดท่าเรือคลองเตย

เป็นอาคารพาณิชย์ ร้านค้า ตลาดสด ที่แวดล้อมด้วยถนนหลักและคลองระบายน้ำ คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้าง คนภายในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตารางที่ 3-27

แสดงรายละเอียดชุมชนตลาดท่าเรือคลองเตย

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนตลาดท่าเรือคลองเตย	5/6 ถนนสุนทรโกษา แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 4 คน และคณะกรรมการอีก 18 คน รวมทั้งสิ้น 23 คน	จำนวน 6,000 คน

3) ชุมชนทรัพย์มโนทัย

วิถีชีวิตความเป็นอยู่เป็นชุมชนเมืองทั่วไป ต่างคนต่างอยู่ แต่ก็รู้จักกัน โดยมีบริเวณพื้นที่ของชุมชนคือ ช่วงที่อยู่ตั้งแต่ติ๊กมโนรมย์จนถึงมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งจะอยู่ตรงข้ามกับชุมชนร่วมใจสามัคคีและชุมชนบ้านกล้วย มีพื้นที่ประมาณ 200-300 ไร่ ที่พักอาศัยส่วนใหญ่ของคนในชุมชนมีลักษณะเป็นตึกแถว อาคารพาณิชย์

ตารางที่ 3-28

แสดงรายละเอียดชุมชนทรัพย์มโนทัย

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนทรัพย์มโนทัย	ยังไม่มี	ประธาน 1 คน รองประธาน 4 คน และคณะกรรมการอีก 20 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 800 กว่าครัวเรือน หรือมีจำนวนประชากรรวมประชากรแฝงประมาณ 1,854 คน

4) ชุมชนนาศัพท์แยก 4

ลักษณะบ้านในชุมชนมีรั้วรอบขอบชิด และมีเจ้าของบ้านอยู่อาศัยเอง

ตารางที่ 3-29

แสดงรายละเอียดชุมชนนาศัพท์แยก 4

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนนาศัพท์แยก 4	ไม่มี	ประธาน 1 คน รองประธาน 3 คน และคณะกรรมการอีก 21 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 1,400 คน

5) ชุมชนหมู่บ้านปิยะวัชร

เป็นชุมชนที่เช่าพื้นที่ ๆ อยู่อาศัยจากเอกชน (เจ้าของที่ดิน) มีพื้นที่ทั้งหมดเกือบ 6 ไร่ พื้นที่ของบ้านแต่ละหลังมีขนาดตั้งแต่ 10-30 ตารางวา ลักษณะบ้านเรือนเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น คนในชุมชนอยู่อาศัยกันแบบพี่น้อง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน บ้านทั้ง 80 หลังในชุมชนส่วนใหญ่เจ้าของบ้านก็อยู่อาศัยกันเอง ทำให้ในชุมชนไม่มีปัญหาที่มาจากประชากรแฝงหรือจากชาวชุมชนด้วยตนเอง

ตารางที่ 3-30

แสดงรายละเอียดชุมชนหมู่บ้านปิยะวัชร

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนหมู่บ้านปิยะวัชร	ศาลาเอนกประสงค์ ของชุมชนปิยะวัชร ถนนพระราม 4 แขวง พระโขนง เขต คลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 1 คน และ คณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 400-500 คน มี 80 หลังคาเรือน

6) ชุมชนภูมิจิตร

เป็นชุมชนแออัด ส่วนใหญ่เป็นบ้านเช่าจากเจ้าของที่ดิน สภาพความเป็นอยู่ไม่ดีเท่าที่ควร บ้านเรือนปลูกสร้างติดๆ กัน คนชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 3-31

แสดงรายละเอียดชุมชนภูมิจิตร

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนภูมิจิตร	เป็นบ้านเช่าอยู่ใน ชุมชนภูมิจิตรถนน พระราม 4 แขวงพระ โขนง เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 2 คน และ คณะกรรมการอีก 12 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน	จำนวน 1,000 คน

7) ชุมชนริมคลองวัดสะพาน

พื้นที่ของชุมชนเป็นที่ดินของการท่าเรือ ชุมชนริมคลองวัดสะพานมีพื้นที่ประมาณ 15 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างชุมชนโรงหมักกับชุมชนริมคลองพระโขนง เป็นชุมชนที่อยู่ดั้งเดิมกันมาประมาณ 30 กว่าปี สภาพบ้านเรือน เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว มีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือ ฝาบ้านส่วนมากจะเป็นไม้อัด และพื้นบ้านจะเป็นไม้กระดานและปูทับด้วยเสื่อน้ำมัน ทางเดินบริเวณชุมชนมีการลาดคอนกรีตอย่างดี มีเพียงบางช่วงของทางเดินในชุมชนเป็นไม้กระดานอยู่บ้าง

ตารางที่ 3-32

แสดงรายละเอียดชุมชนริมคลองวัดสะพาน

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนริมคลองวัดสะพาน	เช่าอยู่ (ไม่มีเลขที่) แต่ส่วนมากจะใช้บ้านประธานชุมชนหรือลานโรงเรียนเด็กเล็กในชุมชนทำงาน	ประธาน 1 คน รองประธาน 3 คน และคณะกรรมการอีก 21 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 250 หลังคาเรือน

8) ชุมชนสวนไทร

เป็นชุมชนกิ่งชุมชนเมืองกิ่งชุมชนแออัด ที่อยู่อาศัยกันมาดั้งเดิมเมื่อ 40-50 ปีที่ผ่านมา เพราะพื้นที่ของชุมชนนั้นมีทั้งที่เป็นเจ้าของที่ดินเองมีกรรมสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ที่เช่าจากเอกชน และมีการบุกรุกที่ดินของการทางพิเศษรวมทั้งการปลูกสร้างบ้านในที่ดินของวัดสะพานด้วย บริเวณที่ตั้งชุมชน คือ มีเนื้อที่ตั้งแต่บริเวณหน้าวัดสะพานเลียบถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำไปจนถึงชุมชนสวนอ้อย ลักษณะบ้านเรือนมีทั้งตึกแถว อาคารพาณิชย์ บ้านไม้ชั้นเดียวและ 2 ชั้น

ตารางที่ 3-33

แสดงรายละเอียดชุมชนสวนไทร

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนสวนไทร	6631 ถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	ประมาณ 500-600 คน

9) ชุมชนสวัสดิ์

เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยกันมานานกว่า 25 ปี แต่มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นชุมชนได้ประมาณ 15 ปี ลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชุมชนเมืองขนาดเล็กที่ถือว่าพัฒนาแล้ว ช่วยเหลือกันเองได้ และคนในชุมชนไม่สร้างปัญหาให้แก่กัน มีการพึ่งพาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ พื้นที่ในชุมชนเป็นของเอกชนทั้งหมด โดยแบ่งเป็นที่อยู่อาศัยที่เป็นบ้านเดี่ยวของเจ้าของกรรมสิทธิ์ มีเนื้อที่บริเวณรอบบ้าน และรั้วรอบขอบชิด บางส่วนของที่ดินเป็นสิ่งปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัย เช่น บ้านเช่า หอพักนักศึกษา เป็นต้น

ตารางที่ 3-34

แสดงรายละเอียดชุมชนสวัสดิ์

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนสวัสดิ์	605/ 15 สุขุมวิท 50 แขวง/ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 (บ้านประธาน ชุมชน	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 1 คน และ คณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวนประมาณ 60 หลังคาเรือน

10) ชุมชนแสนสบาย-แสนสุข

ลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่เป็นชุมชนเมืองทั่วไป ก่อตั้งมานานประมาณ 40 ปี ภายในชุมชนมีลักษณะเป็นชอยคู่ขนาน มีพื้นที่เชื่อมต่อเดินทางถึงกันได้ ตั้งอยู่ระหว่างถนนพระรามที่ 4 กับถนนสุขุมวิท ซอยนภาศัพท์ 36 เขตคลองเตย เส้นทางคมนาคมสะดวก เนื่องจากอยู่ในเขตเมืองที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ ดึกแถว เพื่อการค้าขาย อยู่อาศัย และอาคารสำนักงาน รวมทั้งบ้านเดี่ยว

ตารางที่ 3-35

แสดงรายละเอียดชุมชนแสนสบาย-แสนสุข

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนแสนสบาย- แสนสุข	ยังไม่มี	ประธาน 2 คน รองประธาน 3 คน และคณะกรรมการ อีก 20 คน รวม ทั้งสิ้น 25 คน	จำนวนกว่า 650 คราวเรือน หรือมีจำนวนประชากร ประมาณ 2,000 กว่าคน

11) ชุมชนอาคารทรัพย์สิน 26-7

ลักษณะเป็นอาคาร 2 หลัง หลังที่ 1 มีจำนวน 26 ชั้น หลังที่ 2 มีจำนวน 7 ชั้น สภาพแวดล้อมดี มาก ความเป็นอยู่สุขสบายดี

ตารางที่ 3-36

แสดงรายละเอียดชุมชนอาคารทรัพย์สิน 26-7

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนอาคาร ทรัพย์สิน 26-7	190/ 4 ซอยไผ่สิงโต ถนนพระราม 4 แขวง คลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพ 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 2 คน และ คณะกรรมการอีก 16 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน	ไม่มีข้อมูล

3.3.2.3 เคหะชุมชน มีลักษณะเป็นอาคารแฟลตตั้งแต่ 5 ชั้นขึ้นไป ประกอบด้วย

1) ชุมชนเทพประทาน

เป็นแฟลต อาคารสูง 8 ชั้น จำนวน 4 อาคาร อาคารพาณิชย์จำนวน 55 ห้อง คนภายในแฟลตมีความรู้จักสนิทสนมกัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและค้าขายเล็กน้อย

ตารางที่ 3-37

แสดงรายละเอียดชุมชนเทพประทาน

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนเทพ ประทาน	อาคารเอนกประสงค์ ห้องสานฝัน ห้องสมุด ชุมชน	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 3 คน และ คณะกรรมการอีก 21 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 3,500 คน

2) ชุมชนแฟลต 1-10

เป็นชุมชนชาวแฟลตทั่วไปที่อยู่อาศัยกันมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2521-2522 ในอดีตพื้นที่ทั้งหมดเป็นบ่อน้ำ เป็นกองขุข จากนั้นการทำเรือได้นำขยะมาถมพื้นที่ดังกล่าวเรื่อยๆ มาจนบ่อน้ำและกองขุขก็ได้ถูกทับถมด้วยกองขยะของการทำเรือในอดีตพื้นที่แฟลต 1-10 เป็นที่ของการเคหะแห่งชาติ แต่ปัจจุบันได้กลายเป็นพื้นที่ของการทำเรือ

ตารางที่ 3-38

แสดงรายละเอียดชุมชนแฟลต 1-10

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนแฟลต (1-10)	135 ใต้อาคาร 7 แขวง/ เขต คลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 4 คน และ คณะกรรมการอีก 20 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวนประมาณ 10,000 คน

3) ชุมชนแฟลต 11-18

เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มี 1,480 ครอบครัวย เป็นแฟลต 5 ชั้น สภาพโดยทั่วไปไม่สะอาด มีกลิ่นขยะ และเศษขยะตามพื้นตึกบ้าง ผู้ที่อาศัยอยู่แฟลตเดียวกันรู้จักสนิทสนมกัน ส่วนใหญ่แล้วคนในชุมชนประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีบางส่วนค้าขายบ้างเล็กน้อย

ตารางที่ 3-39

แสดงรายละเอียดชุมชนแฟลต 11-18

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนแฟลต 11-18	สำนักงาน คณะกรรมการชุมชน แฟลต 11-18 คลองเตย ใต้อาคารแฟลต 17	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 2 คน และ คณะกรรมการอีก 22 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน	จำนวน 18,000 คน

4) ชุมชนพัฒนาชุมชนใหม่ (แฟลต 19-22)

เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยกันมาตั้งแต่เดิมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 โดยอยู่อาศัยที่พื้นราบ (ยังไม่ได้ขึ้นมายู่แฟลต) คนในชุมชนก็อพยพมาจากต่างจังหวัดเพื่อเข้ามาทำงานประกอบอาชีพกันจนกลายเป็นคนในพื้นที่ คนพื้นเพเดียวกันพื้นที่แฟลตดังกล่าวเป็นที่ของการทำเรือ แต่ในปัจจุบันได้ให้การเคหะแห่งชาติเข้ามาบริหารจัดการเก็บค่าเช่า เป็นชุมชนที่ประชากรไม่นิ่ง มีการเข้า-ออกอยู่ตลอดเวลา มีประชากร 480 หลังคาเรือน

ตารางที่ 3-40

แสดงรายละเอียดชุมชนพัฒนาชุมชนใหม่ (แฟลต 19-22)

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนพัฒนาชุมชนใหม่ (แฟลต 19-22)	203 ซอยเคหะ คลองเตย 3 ถนน ดำรงลัทธิพัฒน์ แขวง/ เขตคลองเตย กทม. 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 4 คน และ คณะกรรมการอีก 19 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน	จำนวน 480 หลังคา เรือน หรือประมาณ 2,700 คน

5) ชุมชนแฟลต 23-24

เป็นแฟลตของการเคหะ ให้เช่าโดยตรงเดือนละ 300-500 บาทต่อเดือน ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นแบบครอบครัว มีพ่อ แม่ ปู่ ย่า อยู่ด้วยกัน สภาพทางกายภาพของอาคาร อาคารถ่ายเทไม่สะดวก มีการขายอาหารภายในตึก เช่น อาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว เป็นต้น

ตารางที่ 3-41

แสดงรายละเอียดชุมชนแฟลต 23-24

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนแฟลต 23-24	ไม่มีเลขที่ แฟลต 23- 24 อยู่บริเวณโรงหมู หลังเขตคลองเตย	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 2 คน และ คณะกรรมการอีก 18 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน	จำนวน 1,200 คน

3.3.2.4 ชุมชนบ้านจัดสรร มีลักษณะเป็นบ้านที่ผู้ประกอบการสร้างขึ้นเอง มีสาธารณูปโภคที่ดี ได้แก่

1) ชุมชนตลาดปิ่นพัฒนา

คนในชุมชนมีลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่เป็นชุมชนเมืองทั่วไป ต่างคนต่างอยู่ แต่ก็รู้จักกัน โดยมีบริเวณพื้นที่ของชุมชนคือ ช่วงที่อยู่ตั้งแต่ตึกมโนรมย์จนถึงมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งจะอยู่ตรงข้ามกับชุมชนร่วมใจสามัคคีและชุมชนบ้านกล้วย มีพื้นที่ประมาณ 200-300 ไร่ ที่พักอาศัยส่วนใหญ่ของคนในชุมชนมีลักษณะเป็นตึกแถว อาคารพาณิชย์

ตารางที่ 3-42

แสดงรายละเอียดชุมชนตลาดปิ่นพัฒนา

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนตลาดปิ่นพัฒนา	96/5-6, 96/100 ถ.สุนทรโกษา เขต คลองเตย กรุงเทพฯ 10110	ประธาน 1 คน รอง ประธาน 1 คน และ คณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	ประมาณ 1,000 คน

2) ชุมชนหมู่บ้านเปรมฤทัย

บ้านเดี่ยว มีรั้วรอบขอบชิด และมีบริเวณบ้าน บ้านส่วนใหญ่ปลูกมานานแล้ว

ตารางที่ 3-43

แสดงรายละเอียดชุมชนหมู่บ้านเปรมฤทัย

ชื่อชุมชน	ที่อยู่	จำนวนกรรมการ	จำนวนประชากร
ชุมชนหมู่บ้านเปรมฤทัย	ไม่มี	ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน และคณะกรรมการอีก 5 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน	จำนวน 4,352 คน

3.3.3 องค์การภาครัฐที่สำคัญในชุมชนคลองเตย

เนื่องจากคลองเตยเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความหลากหลาย และยากแก่การแก้ไขโดยองค์กร หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งในพื้นที่โดยตรง และจากพื้นที่ใกล้เคียง หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องภายนอก เข้ามาให้ความช่วยเหลือ และร่วมกันแก้ไข หาทางออกให้กับคนคลองเตย

หน่วยงานรัฐเหล่านั้นประกอบด้วย หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นจักรกลสำคัญในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยคนในชุมชนเอง รวมทั้งหน่วยงานที่เป็นเจ้าของที่ดิน ได้เข้ามาดำเนินการรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ได้แก่

- 1) การท่าเรือแห่งประเทศไทย
- 2) สำนักงานเขตคลองเตย
- 3) การไฟฟ้านครหลวงเขตคลองเตย
- 4) การประปานครหลวงเขตสุขุมวิท
- 5) สำนักงานบริการโทรศัพท์เขตคลองเตย
- 6) สำนักงานปรับปรุงชุมชนแออัดคลองเตย
- 7) สำนักงานเคหะชุมชนคลองเตย
- 8) กระทรวงสาธารณสุข
- 9) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กระทรวงยุติธรรม
- 10) สถานีตำรวจนครบาลท่าเรือ
- 11) สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง
- 12) สถานีตำรวจนครบาลคลองตัน
- 13) สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ
- 14) สถานีตำรวจนครบาลทุ่งมหาเมฆ
- 15) สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี
- 16) กรุงเทพมหานคร
- 17) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
- 18) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

3.3.4 องค์กรพัฒนาเอกชนที่สำคัญในพื้นที่เขตคลองเตย

องค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจกรรมของชาวชุมชนคลองเตยในการแก้ปัญหาด้านต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น การไถ่รู้ ยาเสพติด ลักขโมย การสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย ครอบครัว ยาเสพติด เศรษฐกิจ และปัญหาด้านสังคมอื่น ๆ ได้แก่

ตารางที่ 3-44

แสดงรายชื่อองค์กรพัฒนาเอกชนที่สำคัญในพื้นที่เขตคลองเตย

หน่วยงาน	รายละเอียด
1. มูลนิธิดวงประทีป	- งานด้านการศึกษา การพัฒนา การสงเคราะห์ - ช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับการบริการต่าง ๆ และส่งเสริมการดูแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ
2. มูลนิธิรวมน้ำใจ	- ให้ความช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ HIV
3. มูลนิธิสันติสุข	- โครงการทุนการศึกษา - ศูนย์เลี้ยงเด็กอนุบาล - โครงการอาหารกลางวัน
4. มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์	- กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กในด้านอาหาร สุขภาพ พัฒนาการ และการเจริญเติบโตของเด็ก - ให้คำปรึกษาอบรม และรณรงค์เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการดูแลเด็ก การวางแผนครอบครัว การปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ การป้องกันปัญหาเสพติด และปัญหาเอดส์
5. สถาบันการพัฒนาพื้นฐาน ภายใต้โครงการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง (LIFE-UNDP)	- ทำงานให้การสนับสนุน และพัฒนาชุมชนเพื่อให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
6. มูลนิธิไทยอาทร หรือ แอ็คเซนเตอร์	ทำงานเกี่ยวกับเด็ก ตั้งอยู่ที่ ชั้นล่างแฟลตการเคหะ อาคาร 14 ถนนอาจณรงค์ คลองเตย กรุงเทพฯ 10110 โทร. 0 2249 5205

หน่วยงาน	รายละเอียด
7. มูลนิธิร่วมกตัญญู	- ให้ความช่วยเหลือคนเจ็บ ผู้ป่วย ผู้คนที่ประสบอุบัติเหตุ หรือเสียชีวิตทุกกรณี - จับงูที่เข้าบ้านหรือที่อยู่อาศัย - ตีรังต่อ รังผึ้ง - ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น อัคคีภัย น้ำท่วม ภัยหนาว ฯลฯ สร้างวัด โรงเรียน เป็นต้น
8. มูลนิธิศึกษาเอเชีย	- ให้การศึกษาและให้ทุนกับเด็กด้อยโอกาส - ส่งเสริมอาชีพ
9. มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ	ให้สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก เรียนดี เด็กในครอบครัวยากจนและด้อยโอกาส
10. มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนามุสลิม	- ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ติดเชื้อ HIV - ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา - ส่งเสริมสุขภาพ และสวัสดิการในครอบครัว - ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเด็กเร่ร่อน
11. สมาคมอาสาต่อต้านยาเสพติดคลองเตย	- รมรงค์ ป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนคลองเตย - สร้างเครือข่ายป้องกันยาเสพติด ขอบเขตความช่วยเหลือดูแลทั้ง 50 เขตของกรุงเทพมหานคร
12. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA) ³¹	- พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองให้ดียิ่งขึ้น โดยทิศทางการดำเนินงานของสมาคมฯ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ³²
13. สหกรณ์เครดิตยูเนียนชุมชนพัฒนาคลองเตย 79 จำกัด	- ให้บริการเงินกู้แก่ประชาชน ผู้ประสบความเดือดร้อน - ดูแลเด็กกำพร้า และ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง - จัดหางานให้ผู้ว่างงาน

³¹ <http://www.pda.or.th/tha/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2550

³² <http://www.pda.or.th/tha/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2550

หน่วยงาน	รายละเอียด
	- ให้ความรู้แก่ผู้สนใจ
14. ศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษชุมชนคลองเตย ³³	- พัฒนาสมรรถภาพบุคคลปัญญาอ่อน โดยฟื้นฟูด้านการแพทย์ซึ่งส่วนมาก มีความพิการซ้ำซ้อน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ - ให้การศึกษาเด็กปัญญาอ่อนก่อนวัยเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมโดยจัดเป็นศูนย์พัฒนาเด็กปัญญาอ่อน - ให้มีการฝึกอาชีพแก่เด็กปัญญาอ่อนวัยรุ่น ในลักษณะของการทำงานพื้นฐานเบื้องต้นฝึกทักษะทางสังคม - ให้รู้จักการปรับตัวเข้ากับคนอื่น - ให้การสงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนที่ครอบครัวมีฐานะยากจน - ทำการอบรมอาสาสมัคร เพื่อช่วยเหลือองค์การสาธารณกุศล
15. มูลนิธิเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต	- การให้ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ คือในช่วง พ.ศ. 2532-2536 ได้จัดรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็กเยาวชน และครอบครัวในเชิงสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งรวมภัยของยาเสพติดด้วย - โครงการรณรงค์ให้ประชาชนในชนบท ป้องกันอันตราย และลดการใช้สารพิษ - โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วยสื่อ
16. มูลนิธิบ้านชีวิตใหม่	งานดูแลแม่และลูก ฟื้นฟูสมรรถภาพ เด็กในชุมชนแออัดคลองเตย รับดูแลเด็กที่ด้อยโอกาสในชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนเด็กวัยเรียนในด้านการศึกษา ส่งเสริมและฝึกอาชีพเด็กวัยรุ่น เพื่อป้องกันการประกอบอาชีพที่ไม่สมควร ให้คำปรึกษาเด็กที่ติงครรภ์ ดูแลเรื่องอาหารสำหรับแม่และเด็ก

³³ http://www.childthai.org/cid/sub_list.php?total=122&page=8&cid=69&sub_id=24 เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2550

3.3.5 ศูนย์บริการสาธารณสุข ได้แก่

- 1) ศูนย์บริการสาธารณสุข 10
- 2) ศูนย์บริการสาธารณสุข 41
- 3) ศูนย์เด็กอ่อนก่อนวัยเรียน 9 แห่ง
- 4) ศูนย์สุขภาพจิต สำนักงานสาธารณสุข 13

3.3.6 สถาบันการศึกษา

3.3.6.1 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

- 1) โรงเรียนวัดสะพาน³⁴

โรงเรียนวัดสะพาน ตั้งอยู่เลขที่ 1730 ถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ มีพื้นที่ 1 ไร่ 76 ตารางวา อยู่ในบริเวณวัดสะพาน ปากคลองพระโขนง ด้านหน้าโรงเรียนทิศเหนือติดกับถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ เนื่องจากพื้นที่ถนนเป็นทางด่วนท่าเรือ-บางนา ด้านทิศใต้ติดกับชุมชนแออัดหลังวัดสะพานและคลังน้ำมัน ทิศตะวันออกติดกับพื้นที่ว่างของเอกชน โดยมีบ้านของประชาชนเรียงเป็นแถวยาวกั้นอาณาเขตระหว่างโรงเรียนกับที่ว่าง ทิศตะวันตกติดกับวัดสะพานและคลองพระโขนง นักเรียนของโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนวัดสะพาน อยู่ในระเบียบวินัย มีความสามารถด้านศิลปะและดนตรีไทย ห้องเรียนทุกห้องติดเครื่องปรับอากาศ และเข้าร่วมโครงการกันสาดสีเขียว

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นไปตามหลักสูตรประถมศึกษาและเป็นโรงเรียนแกนนำในการประกันคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นกิจกรรมทางวิชาการ มีการจัดกิจกรรมเด่น ๆ ที่สำคัญ เช่น โครงการวินัยในโรงเรียน โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการจิตรกร

- 2) โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา³⁵

โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 3 ไร่ 75 ตารางวา ตั้งอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย บริเวณล๊อค 6 อยู่ติดกับมูลนิธิดวงประทีป ทางเข้าโรงเรียนเป็นซอยแคบ ๆ ที่แยกจากถนนอาจณรงค์ มีทางรถไฟสายปากน้ำเก่าผ่าน ช่วงกลางซอยก่อนทางแยกเข้าโรงเรียนเป็นที่ตั้งโรงเรียนฝึกอชีพของกรุงเทพมหานคร รอบ ๆ โรงเรียนเป็นที่ตั้งมูลนิธิหลายมูลนิธิ เช่น มูลนิธิดวงประทีป มูลนิธิสันติสุข มูลนิธิศึกษาเอเชีย มูลนิธิส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ล๊อค 6 (บ้านเมอร์ซี่)

โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา พัฒนามาจากโรงเรียนวันละบาทของครูประทีป อึ้งทรงธรรม ซึ่งโอนกิจการให้กรุงเทพมหานครเมื่อ พ.ศ. 2519 ปัจจุบันเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทาง

³⁴ http://www.bmaeducation.in.th/content_view.aspx?con=317 เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

³⁵ http://www.bmaeducation.in.th/content_view.aspx?con=314 เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

การศึกษา มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม เอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ทำให้โรงเรียนไม่มีปัญหาด้านยาเสพติด และโรงเรียนพัฒนาได้ในระดับที่ค่อนข้างน่าพอใจ ปัจจุบันโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนาเป็นโรงเรียนแกนนำการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนแกนนำโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียน โรงเรียนนำร่องกิจกรรมเสริมสร้างวินัยจราจรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นศูนย์ส่งเสริมการอ่าน ศูนย์พัฒนาหนังสือของกรมวิชาการ

3) โรงเรียนวัดคลองเตย³⁶

โรงเรียนวัดคลองเตย ตั้งอยู่ในชุมชนคลองเตย มีเนื้อที่ 2 ไร่ 2 งาน 59 ตารางวา อยู่ติดกับบริเวณวัด ด้านหลังติดกับคลังน้ำมันบริษัท เชลล์ แห่งประเทศไทย ถัดออกไปใกล้ท่าเรือคลองเตย และแม่น้ำเจ้าพระยา มีเรือข้ามฟากไปฝั่งสมุทรปราการ สภาพรอบๆ โรงเรียนมีสถานที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง เช่น ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ การท่าเรือแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร ตลาดสดคลองเตย ห้างสรรพสินค้าที่ขายส่งสินค้าอุปโภคบริโภค ย่านธุรกิจที่มีการขนส่งทั้งทางเรือและทางบก นอกจากนี้บริเวณหน้าโรงเรียนยังมีบ้านเรือน ซึ่งเป็นชุมชนใหญ่อยู่ตรงข้ามกับวัด เป็นชุมชนที่มีคนอยู่อย่างหนาแน่น

มีชื่อเสียงยาวนานประชาชนนิยมพาบุตรหลานเข้าเรียน เพราะมีความพร้อมหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสถานที่ โรงเรียนมีห้องพิเศษมากมาย โดยเฉพาะห้องคอมพิวเตอร์มีถึง 2 ห้องเรียน มีคอมพิวเตอร์ใช้เรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีอุปกรณ์พร้อมและทันสมัย และกำลังจัดทำห้องลีลาศ เพื่อเป็นการส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน

โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา นอกจากนี้โรงเรียนมีกิจกรรมเด่น ๆ ที่สำคัญ เช่น โครงการโรงเรียนสีขาว นักเรียนของโรงเรียนอยู่ในระเบียบวินัย ส่วนใหญ่มีความสามารถด้านกีฬา ศิลปะ วาดเขียน ด้านวิชาการ ก็ไปสอบแข่งขัน ได้รางวัลต่าง ๆ มากมาย ด้านลีลาศ นักเรียนวัดคลองเตยสามารถเต้นจนได้ รับโล่เกียรติยศ ด้วยรางวัลมากมาย จนเป็นนักกีฬาลีลาศระดับชาติไปแข่งขันในกีฬาแห่งชาติ ตลอดจนเดินโชว์ตามรายการทีวีต่าง ๆ เป็นที่กล่าวขานกันทั่วไป

4) โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ³⁷

โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ตั้งอยู่ในชุมชนแฟลตการเคหะแห่งชาติ อาคาร 1-10 คลองเตย มีเนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 59 ตารางวา กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ติดกับถนนอาจณรังค์ ทางด่วนรามอินทรา-อาจณรังค์ ด้านตรงข้ามเชื่อมกับกรมศุลกากร ใกล้ตลาดปิ่นัง คลองเตย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

³⁶ http://www.bmaeducation.in.th/content_view.aspx?con=316 เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

³⁷ http://www.bmaeducation.in.th/content_view.aspx?con=315 เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

โรงเรียนก่อตั้งขึ้นจากการวิชัยพัฒนาชุมชนของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกลุ่มผู้นำชุมชนโดยการนำของนายเปล่ง ศรีदान้อย และคณะ เมื่อ พ.ศ. 2515 และส่งมอบแก่สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2517

โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ จัดการเรียนการสอนตามนโยบายการพัฒนาการศึกษาและวิสัยทัศน์ของกรุงเทพมหานคร มีกิจกรรมนักเรียนที่โดดเด่นอันเกิดจากกิจกรรมชมรมต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลของนักเรียน ให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทางไกลยาเสพติด จนทำให้เกิดการพัฒนาอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนทั้งภายในและต่างประเทศ เช่น ชมรมนาฏศิลป์ ชมรมดนตรีสากล ชมรมดนตรีไทย ชมรมศิลปะ เป็นต้น

3.3.6.2 โรงเรียนสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) โรงเรียนปทุมคงคา³⁸

โรงเรียนปทุมคงคาได้เริ่มต้นขึ้นในวัดปทุมคงคา เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2443 โดยพระครูใบฎีกาเหลียน จนเมื่อปี พ.ศ. 2445 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโรงเรียนรัฐบาลขึ้นในวัดตามโครงการการศึกษา ท่านเจ้าอาวาสและคณะครูจึงได้มอบโรงเรียนวัดให้แก่รัฐบาล พร้อมทั้งเครื่องอุปกรณ์การสอนทั้งหมดใช้ชื่อว่า “โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา”

โรงเรียนปทุมคงคาเปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2462 ซึ่งเป็นปีที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบโรงเรียนวัดปทุมคงคาแล้วใช้ชื่อว่า “โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา” สมัยนั้นเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วก็ขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนวัดปทุมคงคา ที่เรียนประถมไปอาศัยเรียนที่วัดเกาะ (วัดสัมพันธวงศ์) จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงจะย้ายมาเรียนที่ตัวโรงเรียนใหญ่ คือ ที่วัดปทุมคงคา ในระหว่าง พ.ศ. 2445 - 2459 โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคาเปิดสอน ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ชั้นประถมก็ยังคงเปิดสอนอยู่และยังคงอาศัยอยู่ที่วัดเกาะ โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคาเริ่มเปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เมื่อพ.ศ. 2460 และเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2461

ปี พ.ศ. 2520 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอีก คือ ใช้ระบบ 6 - 3 - 3 ซึ่งหมายถึง ระดับประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี พร้อมกับใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 มีผลทำให้ปีการศึกษา พ.ศ. 2521 โรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) คัดชั้น ม.ศ.1 ปีต่อ ๆ ไป ก็เปิดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3-4-5-6 (ม.2 - ม.6) พร้อมกับคัดชั้น ม.ศ.1, ม.ศ.2, ม.ศ.3, ม.ศ.4 และ ม.ศ.5 ตามลำดับ ในปีการศึกษา 2523 โรงเรียนมีนักเรียนจบชั้น ม.3 และ ม.ศ.3 และม.ศ.5 พร้อมกัน ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนจึงเปิดสอนระดับชั้น ม.1 - ม.6 ครบถ้วนตามระบบใหม่

³⁸ <http://th.wikipedia.org/wiki/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2550

2) โรงเรียนสายน้ำผึ้ง³⁹

โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพรรณวดี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยดำริของ ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล โดยซื้อที่ดินจากมูลนิธิมหามงกุฎราชวิทยาลัย จำนวนเนื้อที่ 12 ไร่ งาน 63 ตารางวา ก่อตั้งวันที่ 20 สิงหาคม 2504

3) โรงเรียนสายน้ำทิพย์⁴⁰

โรงเรียนสายน้ำทิพย์ ได้ชื่อมาจาก ซอยสายน้ำทิพย์ สุขุมวิท 22 ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2504 โดยได้รับอนุมัติให้ซื้อที่ดิน จากมูลนิธิ มหามงกุฎราชวิทยาลัย จำนวน 5 ไร่ 17 ตารางวา ในราคาตารางวาละ 732 บาท เปิดสอนครั้งแรก เมื่อ 29 มิถุนายน 2504 แต่ทำพิธีเปิดป้าย โรงเรียนเมื่อ 18 สิงหาคม 2504 โดยมี พณ ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธาน กรรมการ นางอุไร ศรีธวัช ณ อยุธยา เป็นครูใหญ่

4) โรงเรียนดาราคาม⁴¹

ตั้งอยู่ในบริเวณท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ ถนนสุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร บนพื้นที่ 6 ไร่ 3 งาน เดิมชื่อโรงเรียนบ้านกล้วย สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มเปิดรับนักเรียนเข้าเรียน เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 และฝากเรียนที่โรงเรียนสายน้ำทิพย์ จนถึงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2506 ต่อมา วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2506 จึงย้ายมาเปิดเป็นทางการ ณ ที่อยู่ปัจจุบัน บริเวณท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ ม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ขณะนั้น) ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “ โรงเรียนดาราคาม ” ซึ่งหมายความว่า “บ้านดาว” เพื่อให้เข้าชุดกับอาคารบริเวณท้องฟ้าจำลองกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2505 เมื่อมีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกฐานะโรงเรียนดาราคามขึ้นเป็นโรงเรียนชั้นเอก

ในปี พ.ศ. 2520 ได้เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียน 203 คน นางสาวรณิ สุนทรเวช รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนมัธยมดาราคาม ใช้อักษรย่อ ค.ด. โรงเรียนมัธยมดาราคามได้เลิกกิจการเมื่อจำหน่ายนักเรียนออกเพราะจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2523

วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2523 ได้ย้ายสังกัดจากกรมสามัญศึกษามาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และอยู่ในกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์

³⁹ http://www.sainampeung.ac.th/sainampeung/index.php?option=com_wrapper&Itemid=27 เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2550

⁴⁰ <http://www.snt.ac.th/History.html> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2550

⁴¹ <http://school.obec.go.th/darakam/History.html> เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2550

3.3.6.3 โรงเรียนฝึกอาชีพ และโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

- 1) โรงเรียนฝึกอาชีพ กทม. (คลองเตย)
- 2) โรงเรียนศรีวิกรม์
- 3) โรงเรียนพระหฤทัยคอนวেন্ট
- 4) โรงเรียนสามัคคีสงเคราะห์
- 5) โรงเรียนคลองเตยวิทยา
- 6) โรงเรียนพระโขนงวิทยา
- 7) โรงเรียนชินหยกฮ้างกฮัก
- 8) โรงเรียนสิงฟ้า
- 9) โรงเรียนขจรศึกษา
- 10) โรงเรียนวรรณวิทย์
- 11) โรงเรียนครุณาลัย
- 12) โรงเรียนนวิชรีสิน
- 13) โรงเรียนนิสาร์วิทย์
- 14) โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่
- 15) โรงเรียนอนุบาลบ้านรัก
- 16) โรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนา
- 17) โรงเรียนอนุบาลอริพร
- 18) โรงเรียนนานาชาติ (เมโลดี้)
- 19) โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ท็อปฟี-เทอร์รี่
- 20) โรงเรียนนานาชาติ ทรินิตี้

3.3.6.4 สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- 1) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

3.3.6.5 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร⁴²

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร กท 4 สำนักงานเขตคลองเตยมี 14 ศูนย์

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนคลองเตยลือ 6
- 2) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนดวงประทีป
- 3) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนน้องใหม่
- 4) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนพัฒนาชุมชนใหม่
- 5) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนพัฒนาเด็กรวมน้ำใจ

⁴² http://203.155.220.217/docd/child/child_center.doc เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2550

- 6) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนพัฒนาใหม่
- 7) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนแฟลต 12
- 8) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนแฟลต 17
- 9) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนแฟลต 23 – 24
- 10) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนริมคลองวัดสะพาน
- 11) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนริมทางรถไฟสายท่าเรือ
- 12) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนร่มเกล้า
- 13) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนลือค 1-2-3
- 14) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดคลองเตยใน 1

3.4 ชุมชนคลองเตย : ด้านภูมิเศรษฐกิจ

คลองเตยถือเป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเขตศูนย์กลางทางเศรษฐกิจการค้า และการเงินหลักของกรุงเทพมหานครเขตหนึ่ง โดยอยู่ในกลุ่มเขตเจ้าพระยา ซึ่งถือเป็นเขตเศรษฐกิจใหม่และการพัฒนาตามแนววงแหวนอุตสาหกรรม รองรับการพัฒนาของย่านซีบีดีเดิม และวงแหวนอุตสาหกรรม ในกลุ่มเจ้าพระยาดังกล่าว ประกอบด้วยเขตคลองเตย เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา เขตพระโขนง และเขตบางนา โดยทิศทางการขยายตัวของชุมชนและการใช้ที่ดิน ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นไปในลักษณะที่กระจุกกระจายไปตามโครงข่ายระบบบริการพื้นฐานหลัก โดยเฉพาะตามแนวถนนสายหลัก จึงทำให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2547 กรุงเทพมหานครได้จัดแบ่งพื้นที่ใหม่⁴³ เพื่อการบริหารจัดการเมืองที่เป็นระบบ ตามนโยบายพัฒนาเมืองตามพื้นที่ และแบ่งกลุ่มเพื่อการพัฒนาตามศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะของพื้นที่ต่างๆ ให้เป็นไปตามกรอบและแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที มีการประสานงานระหว่างเขตได้ดี คือ แบ่งกลุ่มเขตใหม่ตามลักษณะพื้นที่จาก 6 เป็น 12 กลุ่มเขตตามโครงสร้างการพัฒนาเมืองที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร โดยรายละเอียดแต่ละกลุ่มเขตมีดังนี้

พื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะที่มีความหนาแน่นสูง (Compact City) ได้แก่ พื้นที่ในแนวถนนวงแหวนรัชดาภิเษก เนื่องจากมีความพร้อมด้านการให้บริการ โดยเฉพาะการขนส่งมวลชนระบบรางตามแผนแม่บทราง อีกทั้งเป็นแหล่งงาน แหล่งธุรกิจการค้าและบริการที่สำคัญได้แก่

- 1) พื้นที่ กท 1 เรียกว่า กลุ่มรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 4 เขต คือ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ และเขตดุสิต

⁴³ <http://203.155.220.230/NowBMA/Profile12.htm> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550

2) พื้นที่ กท 2 เรียกว่า กลุ่มลุ่มพินี ประกอบด้วยเขต 4 เขต คือ ปทุมวัน บางรัก สาทร และวัฒนา

3) พื้นที่ กท 3 เรียกว่า กลุ่มวิภาวดี ประกอบด้วย 6 เขต ได้แก่ จตุจักร บางซื่อ พญาไท ดินแดง ห้วยขวาง และราชเทวี

4) พื้นที่ กท 4 เรียกว่า กลุ่มเจ้าพระยา เขตเศรษฐกิจใหม่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา รองรับการพัฒนาตัวของวงแหวนอุตสาหกรรม ประกอบด้วยเขต 5 เขต คือ เขตคลองเตย บางคอแหลม ยานนาวา พระโขนง และเขต บางนา โดยเขตคลองเตยจะมีการพัฒนา ปรับปรุงบริเวณท่าเรือคลองเตยเป็นย่านสำนักงานพาณิชย์กรรม และโรงแรมริมแม่น้ำ เขตบางคอแหลม ยานนาวา เป็นเขตเศรษฐกิจพระราม 3 ส่วนเขตพระโขนง บางนา จะเป็นพื้นที่ที่พัฒนาตามโครงการวงแหวนอุตสาหกรรม

5) พื้นที่ กท 5 เรียกว่า กลุ่มกรุงธนบุรี ประกอบด้วย 5 เขต ได้แก่ เขตธนบุรี บางกอกใหญ่ คลองสาน บางกอกน้อย และเขตบางพลัด

6) พื้นที่ กท 6 เรียกว่า กลุ่มตากสิน ประกอบด้วย 3 เขต ได้แก่ เขตภาษีเจริญ จอมทอง และราษฎร์บูรณะ

พื้นที่พัฒนาตามลักษณะเฉพาะ ได้แก่ พื้นที่นอกแนวถนนวงแหวนรัชดาภิเษก ซึ่งผังรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 2) กำหนดเป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ที่อยู่อาศัยน้อย เขตอุตสาหกรรม เกษตรกรรม โดยมีศูนย์ชุมชนชานเมือง และย่านการค้าและบริการระดับต่าง ๆ กระจายตัวเพื่อให้บริการประชาชนโดยทั่วไป สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของพื้นที่ และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต ดังนี้

7) พื้นที่ กท 7 เรียกว่า กลุ่มพระนครเหนือ ประกอบด้วยเขต 5 เขต ได้แก่ เขตบางเขน หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม และลาดพร้าว

8) พื้นที่ กท 8 เรียกว่า กลุ่มบูรพา ประกอบด้วย 6 เขต คือ บางกะปิ คันนายาว วังทองหลาง บึงกุ่ม สะพานสูง และสวนหลวง

9) พื้นที่ กท 9 เรียกว่า กลุ่มสุวินทวงศ์ ประกอบด้วยเขต 2 เขต คือ คลองสามวา และหนองจอก สภาพปัจจุบันเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และในอนาคตได้มีโครงการพัฒนาเป็นพื้นที่อยู่อาศัยสภาพแวดล้อมดี

10) พื้นที่ กท 10 เรียกว่า กลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วย 3 เขต คือ ลาดกระบัง มีนบุรี และประเวศ

11) พื้นที่ กท 11 เรียกว่า กลุ่มมหาสวัสดิ์ ประกอบด้วย 4 เขต คือ ทวีวัฒนา ดลิ่งชัน บางแค และหนองแขม

12) พื้นที่ กท 12 เรียกว่า กลุ่มสนามชัย ประกอบด้วยเขต 3 เขต ได้แก่ บางขุนเทียน บางบอน และทุ่งครุ

ในปัจจุบันเขตคลองเตยมีการพัฒนาขยายตัวไปสู่ปริมณฑล โดยประสานการลงทุน โครงข่ายบริการพื้นฐานกับการจัดการด้านที่ดินและสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางการจัดการใช้ที่ดิน และสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้ผังเค้าโครงการพัฒนาภาคมหานคร และผังเมืองรวมของแต่ละชุมชนเมืองเป็น แผนชี้นำการพัฒนา นอกจากนั้น คนในชุมชนคลองเตยยังมีแผนเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนเองให้ ดีขึ้น เช่น กองทุนออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย รวมถึงเพิ่มการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างเปล่าในแต่ละ ชุมชน มาเป็นลานกีฬา ลานกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ช่วยเพิ่มรายได้ ให้กับคนในชุมชน ได้แก่ ชุมชนริมทางรถไฟสายท่าเรือ มีการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าของชุมชน ให้ เป็นสวนเตย ตามชื่อของชุมชนคลองเตย เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมเก่าแก่ของชุมชนคลองเตย

การพัฒนาด้านการจราจรและจัดระบบขนส่ง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจของเขตคลองเตย ให้เติบโตยิ่งขึ้น ที่มีการส่งเสริมระบบการขนส่งมวลชนสาธารณะ โดยเร่งก่อสร้างระบบรถไฟฟ้า ขนส่งมวลชน การปรับปรุงบริการรถโดยสารประจำทาง ตลอดจนประสานระบบทางด่วนให้ สัมพันธ์และสอดคล้องกับโครงข่ายระบบถนนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการขนส่งสินค้า และให้บริการต่าง ๆ เนื่องจากเขตคลองเตยมีท่าเรือขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำ ที่เป็นประตูสำคัญในการนำสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา และส่งสินค้าออกสู่ตลาดโลก จึง จำเป็นต้องมีการขนส่งสินค้าที่มีประสิทธิภาพสูง ในการช่วยกระจายสินค้าไปสู่ทุกส่วนของ ประเทศไทย และทุกมุมโลก

ในส่วน of ชุมชนแออัดมีการปรับปรุงเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยมีกฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อดูแลชุมชนแออัด และคุ้มครองสิทธิการอยู่อาศัยของชาวชุมชน รวมทั้งยกระดับรายได้และ คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เช่น การปรับปรุงชุมชนแออัดที่อยู่เดิม และจัดหาที่อยู่ใหม่ให้แก่ ชุมชนที่ถูกไล่รื้อ โดยร่วมลงทุนระหว่างรัฐบาล ท้องถิ่น เจ้าของที่ดิน และการเคหะแห่งชาติ อีกทั้ง ชุมชนเองมีจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อดูแลชุมชน และจัดให้มีกองทุนสำหรับชาวชุมชนแออัดกู้ยืม เพื่อประกอบอาชีพที่มั่นคง มีรายได้แน่นอน สามารถมีส่วนร่วมในการปรับปรุงความเป็นอยู่และ คุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัวขนาดเล็ก และ การฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานรวมถึงการจัดหางานให้

จากการพัฒนาทางสังคม การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และแนวโน้มนโยบายเพื่อส่งเสริม และ พัฒนาเศรษฐกิจต่าง ๆ ในเขตคลองเตย ทำให้มีองค์กรภาคเอกชนมากมายหลายองค์กรเข้ามา ดำเนินกิจการในเขตคลองเตย อีกทั้งมีประชากรที่เป็นผู้ประกอบการจำนวนมาก นำมาซึ่งกำลังซื้อ มหาศาล ทำให้เขตคลองเตยเป็นแหล่งดึงดูดแม่ค้า พ่อค้า ผู้ประกอบการเอกชนต่าง ๆ จากทั่ว ประเทศให้เข้ามาลงทุน ดำเนินธุรกิจในเขตคลองเตยมากยิ่งขึ้น ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อหลายฝ่าย

หลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักลงทุน ผู้ประกอบการต่าง ๆ ประชาชน ผู้ใช้แรงงาน หรือแม้แต่องค์กรไม่หวังผลกำไรต่าง ๆ

ดังจะเห็นได้จากที่มีนักลงทุน ผู้ประกอบการต่าง ๆ เข้ามาดำเนินกิจการมากมาย เช่น ตลาดสดขนาดใหญ่หลายแห่ง ที่มีจำนวนแผงลอย ให้แม่ค้าเช่าทำการค้าขายรวมกันไม่ต่ำกว่า 1,000 แผง เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างผู้ค้า และเกษตรกรทั่วทุกภาคของประเทศให้เข้ามาทำการค้าขาย จนถือได้ว่าคลองเตยเป็นแหล่งรวมสินค้าชั้นดี และมีคุณภาพแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ที่ทำให้โรงแรมระดับห้าดาวของกรุงเทพมหานคร ต้องมาจับจ่ายเลือกซื้อ และส่งสินค้าไปใช้ในการบริการต่าง ๆ ของโรงแรม

อีกทั้งยังมีตึกแถว อาคารพาณิชย์ เพื่อดำเนินธุรกิจรายย่อย เช่น ร้านค้าขายของอุปโภค บริโภค และบริการต่าง ๆ ไปจนถึงบริษัท ห้างร้านเอกชนขนาดใหญ่ เช่น บริษัทและคลังน้ำมัน เอกชน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ เช่น การท่าเรือแห่งประเทศไทย เหล่านี้มีผลทำให้เศรษฐกิจของคลองเตยสะพัด และเติบโตในอัตราสูง จนกลายเป็นแหล่งศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่ใหญ่และสำคัญของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นแหล่งงานที่ใหญ่สำหรับผู้ใช้งานด้วย คลองเตยยังเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อรองรับประชากรวัยศึกษาทุกระดับ ทั้งอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

สิ่งที่สังเกตได้อีกอย่างว่า ชุมชนเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ คือ แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครของรัฐบาลเก่า ในการเปลี่ยนชุมชนแออัดคลองเตย เป็นแหล่งธุรกิจการค้า โดยการสร้างโรงแรมหรู 6 ดาว เพื่อเป็นศูนย์กลางการลงทุนทางการค้าจากนักธุรกิจชาวต่างประเทศ

คนในเขตคลองเตยเหล่านั้น ถือว่าได้ใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบของลักษณะเฉพาะของชุมชน ที่เป็นชุมชนแออัด มีความหลากหลายของสิ่งต่าง ๆ ทั้ง ลักษณะประชากร ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และปัญหา เป็นต้น ทำให้เกิดความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจทุกรูปแบบ และสร้างให้เกิดอาชีพ เกิดการจ้างงาน การพัฒนาคุณภาพแรงงาน ที่ทำให้เศรษฐกิจ เกิดการหมุนเวียนในอัตราสูง นำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวคลองเตย และเป็นการวางรากฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของคลองเตยในอนาคต อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของคลองเตยให้มีอัตราเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของชาวคลองเตย ดังคำกล่าวที่ว่า “อยู่ดี กินดี”